

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

Сумський державний університет

Науково-навчальний інститут бізнесу, економіки та менеджменту
(повна назва інституту/факультету)

Кафедра економіки, підприємництва та бізнес-адміністрування
(повна назва кафедри)

«До захисту допущено»

Завідувач кафедри

Олександра КАРІНЦЕВА

(підпис)

(Ім'я та ПРІЗВИЩЕ)

«15» червня 2023 р.

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

на здобуття освітнього ступеня бакалавр

(бакалавр / магістр)

зі спеціальності 051 Економіка

(код та назва)

освітньо-професійної програми Економіка і бізнес

(освітньо-професійної / освітньо-наукової)

(назва програми)

на тему: Оцінювання та підтримка економічної стійкості підприємства в поточних умовах турбулентності

Здобувачки групи ЕН-92/4е-0 Танащук Марини Сергіївни

(шифр групи)

(прізвище, ім'я, по батькові)

Кваліфікаційна робота містить результати власних досліджень. Використання ідей, результатів і текстів інших авторів мають посилання на відповідне джерело.

Марина ТАНАЩУК

(підпис)

(Ім'я та ПРІЗВИЩЕ здобувача)

Керівник доц., Юрій ДЕРЕВ'ЯНКО

(посада, науковий ступінь, вчене звання, ім'я та ПРІЗВИЩЕ)

(підпис)

Суми – 2023

Міністерство освіти і науки України
Сумський державний університет

**КАФЕДРА ЕКОНОМІКИ, ПІДПРИЄМНИЦТВА
ТА БІЗНЕС-АДМІНІСТРУВАННЯ**

ЗАТВЕРДЖУЮ
Завідувачка кафедри економіки,
підприємництва
та бізнес-адміністрування
_____ Олександра КАРІНЦЕВА
«24» травня 2023 р.

**ЗАВДАННЯ
до кваліфікаційної роботи
для здобуття освітнього ступеня «бакалавр»**

Студентки групи ЕН-92/4е-0 , 4 курсу ННІ БіЕМ
(найменування факультету)

Спеціальність: 051 Економіка

Освітня програма: 6.051.00.06 «Економіка і
бізнес»

Танащук Марина Сергіївна
(прізвище, ім'я, по батькові)

Тема кваліфікаційної роботи: Оцінювання та підтримка економічної стійкості
підприємства в поточних умовах турбулентності

Затверджена наказом по СумДУ № 0551-VI від «23» травня 2023 р.

Термін подання здобувачем вищої освіти завершеної кваліфікаційної роботи: до
«14» червня 2023 р.

Вихідні дані до роботи: підручники, навчальні посібники, періодична
література, нормативно-правові акти, статистичні довідники, фінансово-
господарська звітність

Зміст основної частини кваліфікаційної роботи (перелік питань, що підлягають
розробленню): Аналіз проблеми економічної стійкості підприємства, фактори
турбулентності в діяльності ПрАТ «Оболонь» та шляхи підтримки

Перелік ілюстрацій (мають бути представлені під час захисту):

1. Динаміка EBT, EBIT, EBITDA протягом 2018-2022 рр.

2. Динаміка NOPAT, EVA протягом 2018-2022 рр.

3. Динаміка FCF протягом 2018-2022 рр.

4. Динаміка Net/ EBITDA протягом 2018-2022 рр.

Дата видачі завдання: «17» квітня 2023 р.

Керівник кваліфікаційної роботи: доц. Дерев'янка Ю. М.
(вч. звання, П.І.Б.)

Завдання прийняла до виконання: «17» квітня 2023 р.

підпис студентки

Примітки:

1. Це завдання є складовою кваліфікаційної роботи на здобуття освітнього ступеня та розміщується після її титульного аркушу.
2. Після складання завдання, студент має ознайомитися із:
 - календарним графіком підготовки кваліфікаційної роботи із зазначеними строками виконання окремих етапів;
 - порядком перевірки кваліфікаційної роботи на наявність ознак академічного плагіату;
 - критеріями оцінювання та вимогами до кваліфікаційної роботи.

АНОТАЦІЯ

Кваліфікаційна робота на тему «Оцінювання та підтримка економічної стійкості підприємства в поточних умовах турбулентності» складається із вступу, 3 розділів, висновків, списку використаної літератури та додатків.

Обсяг роботи складає 57 сторінок основного тексту, містить 16 рисунків, 9 таблиць, 2 додатки та 49 використаних джерел літератури.

Актуальність теми. Сучасний ринок змінюється кожної миті, а швидке пристосування до змін, які непередбачено виникають, є суттєвою перевагою підприємств у боротьбі з конкурентами. У таких умовах підприємства повинні бути націлені на створення нових принципів та методів організації, які б враховували зовнішні та внутрішні фактори, а також були б засновані на удосконаленні механізму управління сталим функціонуванням підприємств. Саме економічна стійкість і є головним компонентом даної організації.

Мета роботи полягає в аналізі показників внутрішнього та зовнішнього середовища, що впливають на економічну стійкість ПрАТ «Оболонь», оцінка й аналіз його фінансової стійкості.

У процесі написання роботи були використанні методи: економічного аналізу, порівняння, горизонтального, вертикального аналізу, метод аналогії, метод коефіцієнтів, логічний аналіз, графічний, табличний методи.

Результати, яких було досягнуто в процесі виконання роботи:

- досліджено економічну сутність поняття «економічна стійкість підприємства», його складові;
- запропоновано методіку оцінювання фінансової стійкості;
- проведено аналіз впливу зовнішнього та внутрішнього середовища на стійкість ПрАТ «Оболонь», розробивши PEST та SWOT-аналізи;

- проведено оцінку фінансової стійкості ПрАТ «Оболонь»;
- розраховано та проаналізовано показники фінансового менеджменту (ЕВІТДА, NOPAT, EVA, ЕВІТДА margin, та ін.);
- запропоновано шляхи для покращення економічної стійкості ПрАТ «Оболонь».

Прийнято участь у V Міжнародній науково-практичній конференції «Модернізація економіки: сучасні реалії, прогностні сценарії та перспективи розвитку» (м. Херсон- м. Хмельницький) з написанням тези на тему «Фінансова стійкість як основи оцінки фінансового потенціалу підприємства».

Ключові слова: економічна стійкість підприємства, фінансова стійкість, ПрАТ «Оболонь», невизначеність, ризик-фактори.

ЗМІСТ

АНОТАЦІЯ	4
ВСТУП	7
1. АНАЛІЗ ПРОБЛЕМИ ЕКОНОМІЧНОЇ СТІЙКОСТІ ПІДПРИЄМСТВА... 10	
1.1. Сутність концепції економічної стійкості підприємства..... 10	
1.2. Аналіз фінансової стійкості підприємства..... 14	
2. ФАКТОРИ ТУРБУЛЕНТНОСТІ В ДІЯЛЬНОСТІ ПРАТ «ОБОЛОНЬ»..... 20	
2.1. Загальна характеристика діяльності ПрАТ «Оболонь»..... 20	
2.2. Вплив зовнішнього середовища на економічну стійкість підприємства (PEST-аналіз)..... 22	
2.3. Вплив внутрішнього середовища на економічну стійкість підприємства (SWOT-аналіз)..... 28	
2.4. Статична та динамічна стійкість підприємства 33	
3. ШЛЯХИ ПІДТРИМКИ ЕКОНОМІЧНОЇ СТІЙКОСТІ ПРАТ «ОБОЛОНЬ»..... 50	
3.1. Визначення основних напрямків підтримки економічної стійкості підприємства 50	
3.2. Ключові ризик-фактори підприємства та моделювання їх зміни 51	
ВИСНОВКИ	54
СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ	58
ДОДАТКИ	64

ВСТУП

Актуальність теми. Проблема забезпечення економічної стійкості підприємства є доволі актуальною та викликана сучасною ситуацією ринкової економіки, якій притаманний високий рівень невизначеності, різноманіття ризиків та жорстка конкуренція.

Відсутність забезпечення економічної стійкості на підприємствах в умовах ринкової економіки призведе до неспроможності самостійних та незалежних виробників товарів та послуг успішно працювати та розвиватися на ринку.

Сучасний ринок змінюється кожної миті, а швидке пристосування до змін, які непередбачено виникають, є суттєвою перевагою підприємств у боротьбі з конкурентами.

У таких умовах підприємства повинні бути націлені на створення нових принципів та методів організації, які б враховували зовнішні та внутрішні фактори, а також були б засновані на удосконаленні механізму управління сталим функціонуванням підприємств. Саме економічна стійкість і є головним компонентом даної організації.

Вивченню проблеми економічної стійкості та управління стійким розвитком підприємства в умовах турбулентності присвячено наукові праці багатьох вітчизняних та зарубіжних вчених: Квятковська Л.[1], Міщенко С.[2], Корольова А. [3], Касич А.[4], Макуха Л. [5], Міхальова К. [6], Азриліяна А. [7], Ареф'євої О.В. [8], Курно О., Сміт. А., Шумпетер Й., Самуельсон П. та інші.

Предмет дослідження є теоретичні та практичні аспекти оцінювання економічної стійкості підприємства в умовах турбулентності.

Об'єктом дослідження виступає виявлення факторів турбулентності в діяльності ПрАТ «Оболонь» та оцінка його фінансової стійкості.

Мета роботи - дослідження сутності поняття «економічна стійкість», чинників, що її викликають, проведення аналізу впливу зовнішнього та внутрішнього середовища на економічну стійкість ПрАТ «Оболонь», а також оцінка та аналіз його фінансової стійкості.

Завдання, які виконуються при написанні роботи:

— дослідити економічну сутність поняття «економічна стійкість підприємства», його основні складові;

— визначити та проаналізувати основні чинники зовнішнього та внутрішнього середовища, що впливають на економічну стійкість підприємства;

— запропонувати методiku оцінювання фінансової стійкості підприємства;

— дати організаційно-економічну характеристику обраному об'єкту дослідження – ПрАТ «Оболонь»;

— провести аналіз впливу зовнішнього та внутрішнього середовища на стійкість ПрАТ «Оболонь», розробивши PEST та SWOT-аналізи;

— провести аналіз структури та динаміки джерел формування та напрямів використання фінансових ресурсів ПрАТ «Оболонь»

— провести оцінку фінансової стійкості ПрАТ «Оболонь»;;

— розрахувати та проаналізувати показники фінансового менеджменту (ЕВІТДА, NOPAT, EVA, ROE, ЕВІТДА margin, та ін.) для дослідження ефективності діяльності ПрАТ «Оболонь»

— запропонувати шляхи, які будуть направлені на підтримку економічної стійкості ПрАТ «Оболонь».

Для вирішення поставлених завдань в роботі використані методи:

— економічного аналізу, порівняння;

- горизонтальний та вертикальний аналіз;
- метод аналогії - для оцінки отриманих фактичних значень показників у динаміці та в порівнянні з нормативними;
- логічний аналіз - для вивчення існуючих у теорії та на практиці методів оцінки економічної та фінансової стійкості;
- метод коефіцієнтів – розрахунок відношень фінансових показників;
- графічний та табличний методи.

Загальний обсяг роботи – 65 сторінок, у тому числі 51 сторінка основного тексту, 16 рисунків, 9 таблиць, 2 додатки та 49 використаних джерел літератури.

В якості інформаційної бази при написанні роботи були використані науково-методичні матеріали, що стосуються аналізу економічної стійкості підприємств, Інтернет-ресурси, офіційна статистична інформація, матеріали фінансової звітності ПрАТ «Оболонь» (Баланс (Ф№1-к), Звіт про фінансові результати (Ф№2-к), Звіт про рух грошових коштів (Ф№3-к)), примітки до фінансової звітності.

1. АНАЛІЗ ПРОБЛЕМИ ЕКОНОМІЧНОЇ СТІЙКОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

1.1. Сутність концепції економічної стійкості підприємства

У поточних умовах турбулентності головною умовою для стабільної та успішної роботи підприємств є його економічна стійкість.

На цей час, українські підприємства зіткнулися з великою кількістю проблем та викликів, які на значно ускладнили як внутрішнє так і зовнішнє середовище їхньої діяльності.

Економічна стагнація, наявність реальних й можливість виникнення потенційних загроз та ризиків в економічній безпеці, викликаних пандемією COVID-19, війною в Україні призводить до необхідності вирішення не лише проблем стимулювання попиту, розширення асортименту продукції, пошуку нових каналів збуту, удосконалення цінової політики, а й до оцінки діючої стратегії на підприємстві, пошуку нових та сучасних методів, принципів, можливостей забезпечення економічної стійкості у перспективі, незважаючи на вплив різноманітних дестабілізуючих факторів[55,56,64,65,69-73,75,77,79,80,82-84].

Саме економічна стійкість допомагає характеризувати стан фінансово-економічних ресурсів підприємства, використання яких є запорукою стабільної рентабельності, прибутковості та забезпечення процесу розширеного відтворення[57-63,66-68].

Економічна стійкість підприємства – це рівноважний збалансований стан економічних ресурсів, що забезпечує стабільну прибутковість і нормальні умови для розширеного відтворення стійкого економічного зростання в

тривалій перспективі з урахуванням найважливіших зовнішніх і внутрішніх факторів [9], [10].

Зовнішні та внутрішні чинники, що впливають на економічну стійкість підприємства наведені на рис. 1.1.

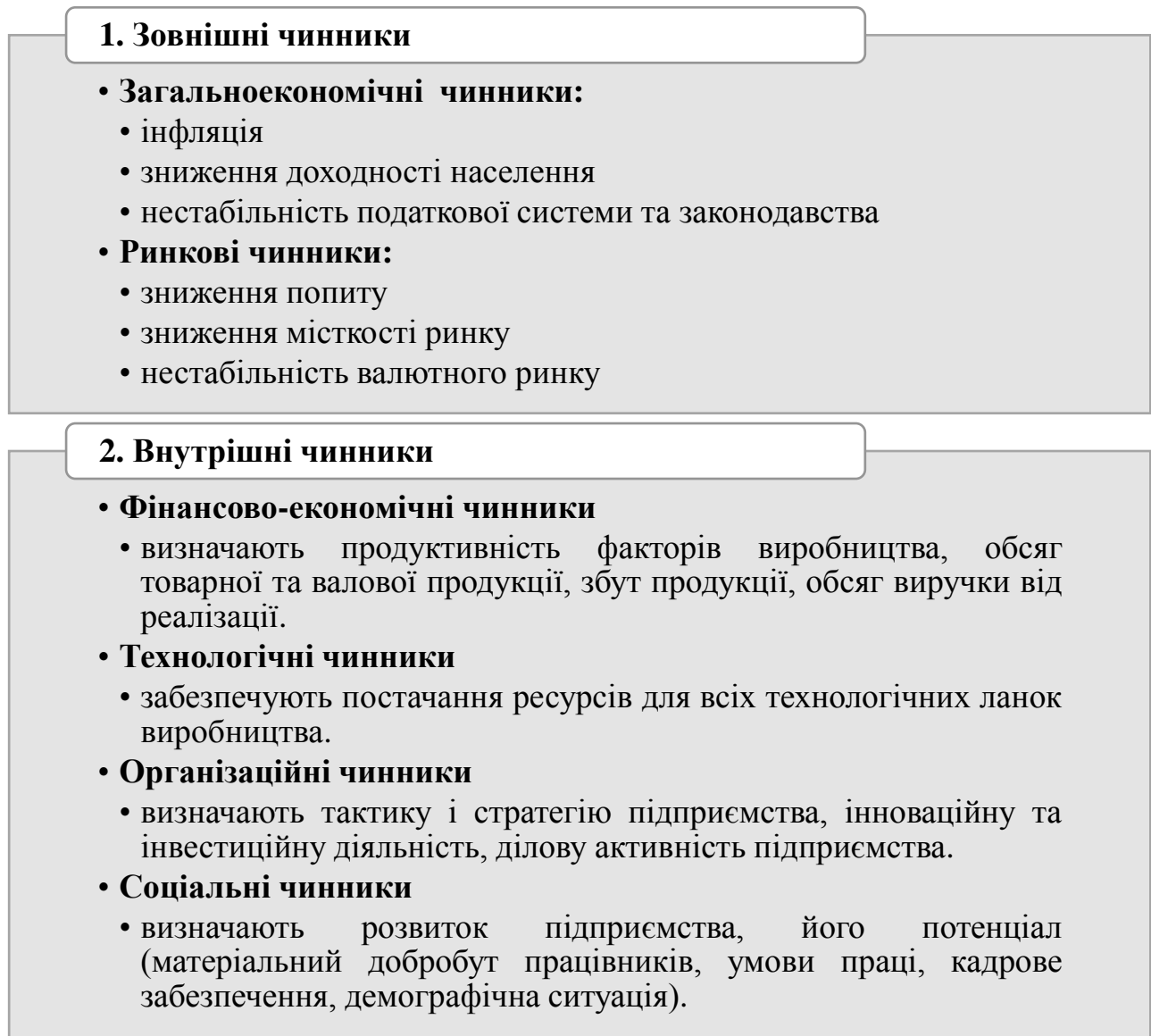

Рисунок 1.1 - Зовнішні та внутрішні чинники, що впливають на економічну стійкість підприємства

Врахування зовнішніх та внутрішніх чинників є надзвичайно важливими для підприємства в умовах турбулентності та невизначеності. Але, оскільки

підприємства мають змогу впливати та управляти внутрішніми чинниками, саме вони є в пріоритеті у забезпеченні економічної стійкості.

Основні складові економічної стійкості підприємства (рис. 1.2) [9],[12],[13]:

1. Фінансова – є головною складовою, оскільки фінанси є рушійною силою будь-якої економічної системи [11]. Сутність даної складової полягає в ефективному формуванні, розподілі, використанні фінансових ресурсів у процесі управління. Маючи стійкий фінансовий стан, підприємство має змогу освоювати нові ринки збуту, вкладати кошти в розширення асортименту продукції, забезпечувати ефективний процес управління.

2. Виробнича – складова, що ґрунтується на спроможності підприємства аналізувати ситуації, що виникають у зовнішньому середовищі та здатності адаптуватися до умов, відстежуючи потреби споживачів та їхній попит на товари й послуги .

3. Управлінська – управління здійснюється завдяки використанню гнучких планів, контролю над всіма видами діяльності підприємства, що в кінцевому результаті призводить до забезпечення стійкого виробничого процесу та досягнення основних цілей: оптимальний розмір обсягів продажу, одержання прибутку, задоволення потреб споживача, якість виготовленої продукції. Усе це буде неможливим без якісного контролю ефективності виробництва та ресурсного забезпечення підприємства.

4. Кадрова – включає оцінку рівня підготовки робітників, фахівців, мотивацію персоналу, корпоративну культуру, рівень конфліктності працівників, аналіз стилю керівництва менеджерів [14, ст. 274].

5. Інвестиційна – сприяє підвищенню інвестиційної привабливості підприємства, формування заходів для зниження інвестиційних ризиків та підвищення ефективності інвестиційної діяльності.

6. Маркетингова – ґрунтується на дотриманні співвідношення між попитом і пропозицією продукції і на швидкому просуванні товарів на ринок, включаючи упакування, транспортування, збутові операції.

Дана складова приє зміцненню конкурентних позицій підприємства і передбачає дотримання всіх необхідних ринкових умов для отримання прибутку [14].

Рисунок 1.2 – Основні складові економічної стійкості підприємства [12], [14]

Отже, кожна із перелічених складових економічної стійкості характеризує стан і розвиток підприємства з різних сторін має свої особливості та є надзвичайно важливою для формування економічної стійкості підприємства.

Забезпечення економічної стійкості відбувається за умови дотримання переліку принципів, які вказані на рис.1.3.

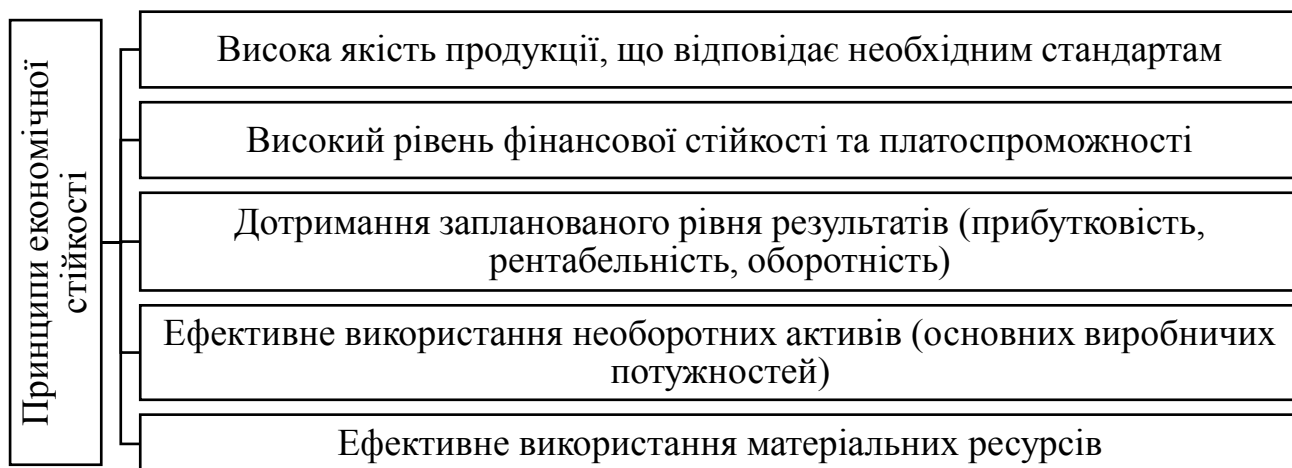

Рисунок 1.3 - Принципи забезпечення економічної стійкості підприємства

1.2. Аналіз фінансової стійкості підприємства

Фінансова стійкість є головною та надзвичайно важливою складовою економічної стійкості та фінансового стану підприємства.

Фінансова стійкість підприємства – це здатність суб'єкта господарювання функціонувати і розвиватися, зберігати рівновагу своїх активів і пасивів у мінливому внутрішньому та зовнішньому середовищі, що гарантує його платоспроможність та інвестиційну привабливість у довгостроковій перспективі в межах допустимого рівня ризику [15].

Аналізуючи думки різних авторів щодо суті та змісту поняття «фінансова стійкість», узагальнюючи, можна виокремити перелік її ознак (рис. 1.4)

Рисунок 1.4 – Ознаки фінансової стійкості підприємства

Незважаючи на можливість виникнення певних дестабілізуючих факторів внутрішнього та зовнішнього середовища, фінансово стійке підприємство здатне повернутися до стану рівноваги завдяки диверсифікації виробництва, власним чи залученим ресурсам або перепрофілюванню [16, ст. 120].

Чинники, які впливають на фінансову стійкість підприємства наведені на рис. 1.5.

1. Узагальнюючі (базові) чинники

- фаза економічного розвитку системи
- стадія життєвого циклу підприємства.

2. Похідні чинники

- Зовнішні - чинники, вплив яких пов'язаний з характером державного регулювання:
 - середній рівень доходів населення;
 - демографічна ситуація;
 - соціальна політика держави;
 - податкова політика держави;
 - грошово-кредитна політика;
 - амортизаційна політика
- Внутрішні:
 - стратегія управління обсягами діяльності підприємства;
 - стратегія управління активами;
 - стратегія управління капіталом;
 - стратегія управління грошовими потоками

3. Деталізуючі чинники

- рівень конкуренції;
- рівень інфляції;
- склад та структура активів;
- політика розподілу та використання прибутку;
- стратегія управління ризиком.

Рисунок 1.5 - Чинники, які впливають на фінансову стійкість підприємства
[17], [18]

Підприємство має змогу впливати, управляти та змінювати лише внутрішні чинники, що впливають на фінансову стійкість. Серед факторів, котрі частково або повністю залежать від підприємств можна виділити наступні:

— вибір виду діяльності;

- дотримання балансу між постійними і змінними витратами;
- вибір стратегії управління прибутковою і фінансовими ресурсами;
- аналіз та пошук шляхів розвитку фінансів підприємства на майбутнє

Банки, бізнес-партнери, контролюючі органи та інші зовнішні суб'єкти аналізу, провівши оцінку фінансової стійкості підприємства, мають змогу проаналізувати та визначити для себе перспективу фінансових можливостей підприємства, дати свою незалежну оцінку фінансової незалежності від зовнішніх джерел, побудувати прогноз фінансового стану на майбутнє.

Важливе місце у процесі управління підприємством займає стратегічний аналіз фінансової стійкості, який ґрунтується на сучасному методологічному забезпеченні економічного аналізу, головною метою якого є аналіз причинно-наслідкових зв'язків між рівнем фінансової стійкості підприємства та факторами, що його обумовлюють [19], [20].

Управління фінансовою стійкістю ґрунтується на послідовності кроків, що починається з діагностики фінансової стійкості, з виокремленням чинників та причин, що зумовили її виникнення, та закінчується розробкою управлінських рішень для підтримки фінансового стану підприємства. Схема управління фінансовою стійкістю підприємства представлена на рис. 1.6.

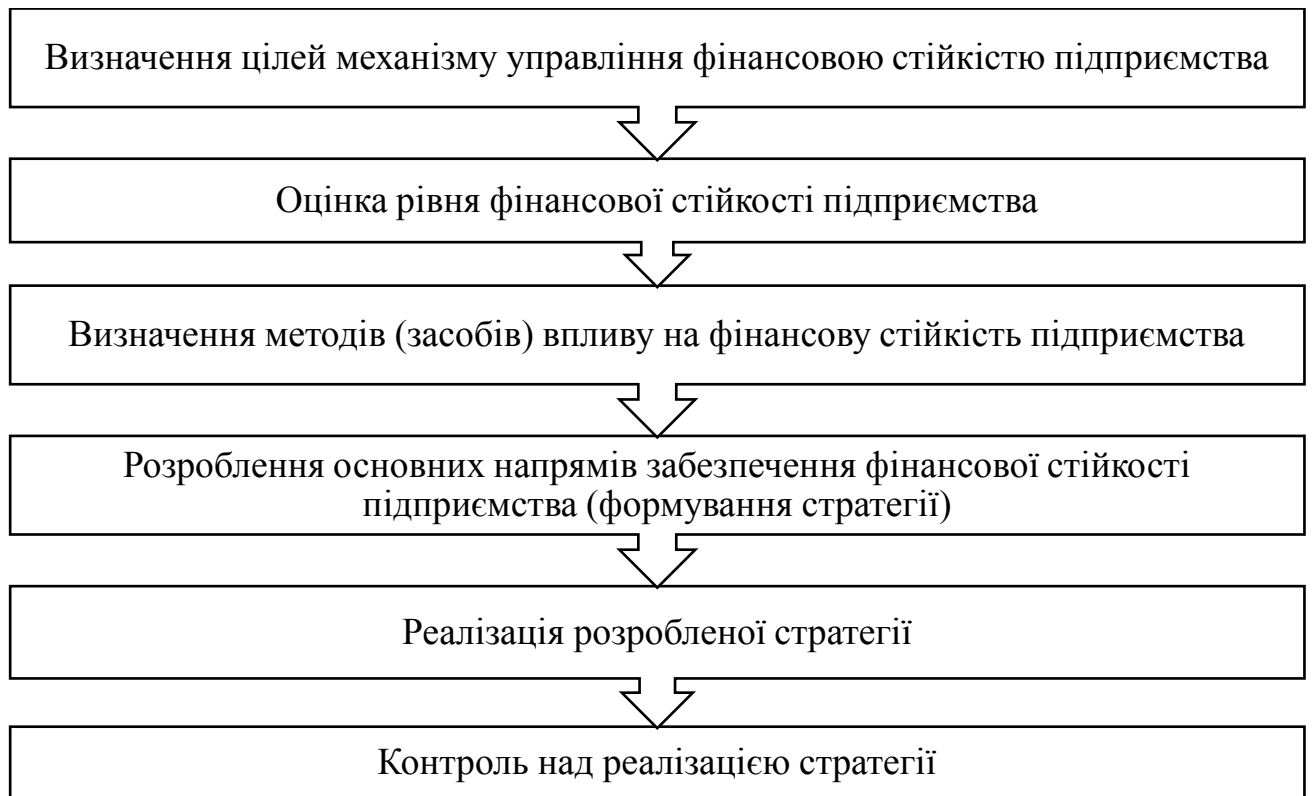

Рисунок 1.6 - Схема управління фінансовою стійкістю підприємства

Фінансова стійкість підприємства оцінюється шляхом розрахунку абсолютних(узагальнюючих) та відносних показників (коефіцієнтний підхід до оцінки фінансової стійкості).

Абсолютна фінансова стійкість оцінюється наявністю власних оборотних коштів підприємства. Абсолютні (узагальнюючі) показники представляють собою надлишок або нестачу джерел фінансування для формування запасів. Тому, аналізуючи забезпеченість запасів, існують чотири типи фінансової стійкості (рис. 1.7).

Абсолютна стійкість	<ul style="list-style-type: none"> • для забезпечення запасів достатньо власного оборотного капіталу. • платоспроможність підприємства гарантована.
Нормальна стійкість	<ul style="list-style-type: none"> • залучається власний капітал та довгострокові кредити (позики) для забезпечення запасів. • платоспроможність гарантована.
Передкризовий (критичний) фінансовий стан	<ul style="list-style-type: none"> • для забезпечення запасів крім власного оборотного капіталу та довгострокових кредитів та позик залучають короткострокові кредити та позики. • платоспроможність порушено, але є можливість її відновити.
Кризовий фінансовий стан	<ul style="list-style-type: none"> • не вистачає джерел фінансування для забезпечення запасів, підприємству загрожує банкрутство • поновлення запасів здійснюється за рахунок коштів отриманих внаслідок уповільнення оборотності кредиторської заборгованості.

Рисунок 1.7 - Типи фінансової стійкості підприємства [17]

Відносні показники (коефіцієнтний підхід до оцінки фінансової стійкості) формуються з розрахунку й аналізу фінансових коефіцієнтів, перелік та сутність яких вказана на рис. 1.8.

Досить важливим для підприємства є пошук оптимального співвідношення коефіцієнта маневреності власного капіталу та коефіцієнта фінансової автономії (тобто співвідношення власного й позикового капіталу).

Високе значення коефіцієнта фінансової автономії характеризує підприємство як фінансово стійке та незалежне від кредиторів [18, 21].

Коефіцієнт фінансової автономії (незалежності)

- відношення суми власних джерел коштів підприємства до загальної вартості його капіталу. Характеризує частку власності самого підприємства у загальній сумі коштів, інвестованих у його діяльність.
- Нормативне значення - $\geq 0,5$.

Коефіцієнт фінансової залежності

- Зростання показника в динаміці означає збільшення частки позикових коштів у фінансуванні підприємства, тобто втрату ним фінансової незалежності.

Коефіцієнт фінансового ризику

- Зростання показника в динаміці свідчить про посилення залежності підприємства від зовнішніх інвесторів та кредиторів, тобто про зниження фінансової стійкості і навпаки.
- Оптимальне значення — 0,5, критичне значення — 1.

Коефіцієнт маневреності

- показує, яка частина власного капіталу знаходиться в обігу, тобто в тій формі, яка діє можливість вільно маневрувати цими коштами, а яка – капіталізована.
- Для забезпечення гнучкості у використанні власних коштів необхідно, щоб коефіцієнт маневреності був достатньо високим.

Коефіцієнт структури покриття довгострокових вкладень

- Зростання показника в динаміці свідчить про посилення залежності підприємства від зовнішніх інвесторів.

Коефіцієнт довгострокового залучення коштів та коефіцієнт фінансової незалежності капіталізованих вкладень

- коефіцієнти характеризують структуру довгострокових пасивів підприємства, що складаються з власного капіталу та довгострокових зобов'язань, у сумі значення коефіцієнтів складають 1

Рисунок 1.8 - Відносні показники (коефіцієнти) фінансової стійкості [17],
[21], [22]

2. ФАКТОРИ ТУРБУЛЕНТНОСТІ В ДІЯЛЬНОСТІ ПРАТ «ОБОЛОНЬ»

2.1. Загальна характеристика діяльності ПрАТ «Оболонь»

Приватне акціонерне товариство «Оболонь» (ПрАТ «Оболонь»)- це корпорація з виробництва пива, безалкогольних та слабоалкогольних напоїв, мінеральної води. Загальна характеристика ПрАТ «Оболонь» наведена у табл. 2.1

Таблиця 2.1 - Загальна характеристика ПрАТ «Оболонь», [23]

№	Стаття	Характеристика
1	Повна назва:	Приватне акціонерне товариство «Оболонь»
2	Скорочена назва:	ПрАТ «Оболонь»
3	Юридична адреса:	04212, м. Київ, Оболонський район, вул. Богатирська, буд.3.
4	Код ЄДРПОУ:	05391057
5	Дата реєстрації:	29.06.1993
6	Галузева належність (1):	11.05 Виробництво пива
	Галузева належність (2):	11.06 Виробництво солоду
	Галузева належність (3):	11.07 Виробництво безалкогольних напоїв; виробництво мінеральних вод та інших вод, розлитих у пляшки
7	Розмір статутного капіталу:	32 512 700,00 грн.
8	Керівник:	Булах Ігор Васильович, генеральний директор
9	Організаційна форма:	Закрите акціонерне товариство

Статус закритого акціонерного товариства приватизоване підприємство «Оболонь» отримало в 1993 р. [24].

Стратегія ПрАТ «Оболонь» полягає в задоволенні очікувань і вимог замовників і посідає лідируючої позиції на ринку пива та безалкогольних напоїв, приділяючи увагу збереженню довілля при виробництві.

Структура корпорації «Оболонь» була сформована протягом тривалого терміну під впливом стратегії розвитку, яка в свою чергу спрямована на інноваційний підхід, диверсифікацію виробництва, перехід на сировину власного виробництва та екологічну безпеку [24].

Корпорація «Оболонь» поєднує десять виробничих підприємств по всій Україні: головний завод, два територіально віддалені цехи, два дочірні підприємства та чотири підприємства з корпоративними правами.

Метою ПрАТ «Оболонь» є постійній модернізації якості продукції й виробничих процесів. Саме з цієї причини корпорація купує та працює найсучасніше обладнання, що робить їх лідерами технічного оснащення не лише в Україні, а й в Європі.

Корпорація «Оболонь» - найбільший національний виробник пива в Україні з повністю українським капіталом, а також єдина українська пивоварна корпорація, що входить в ТОП-40 найбільших пивоварних концернів світу [24].

ПрАТ "Оболонь" впроваджує у виробництво інноваційні та енергозберігаючі технології, завдяким яким покращуються екологічні характеристики, спостерігається мінімізація шкідливих викидів у навколишнє середовище. Це говорить про орієнтацію підприємства цілям сталого розвитку[50-54,74,76,78,81,85-87]. Наприклад, за рік корпорація «Оболонь» переробляє 30 млн. пластикових пляшок [25].

2.2. Вплив зовнішнього середовища на економічну стійкість підприємства (PEST-аналіз)

Економічна стійкість підприємства певною мірою є механізмом, за допомогою якого підприємство має змогу швидко пристосуватися до дестабілізуючого впливу внутрішнього та зовнішнього середовища для досягнення задач та цілей.

Ризики, які виникають у внутрішньому чи зовнішньому середовищі можуть впливати на процес досягнення підприємством поставлених цілей, але при цьому спостерігається обернено пропорційна залежність: при збільшенні економічної стійкості підприємства зменшується можливість виникнення ризику(відхилення від запланованого результату), і навпаки [26].

Досить вагомим показниками, що відображають вплив зовнішнього середовища на економічну стійкість підприємства є:

- номінальний ВВП;
- державний борг;
- рівень безробіття;
- експорт та імпорт товарів;
- прямі інвестиції в Україну;
- обсяг реалізованої продукції;
- середня заробітна плата, заборгованість із виплати зарплати і т. д.

Мета проведення аналізу зовнішнього середовища – це виокремлення та оцінка впливу зовнішніх факторів на діяльність підприємства.

Одним із популярних методів аналізу зовнішнього середовища підприємства є PEST-аналіз.

PEST-аналіз – це інструмент, який включає чотири групи факторів зовнішнього середовища, що мають змогу безпосередньо впливати на діяльність підприємства (рис. 2.1.):

1. політичні (P - political);
2. економічні (E - economic);
3. соціальні (S - social);
4. технологічні (T - technological) [27].

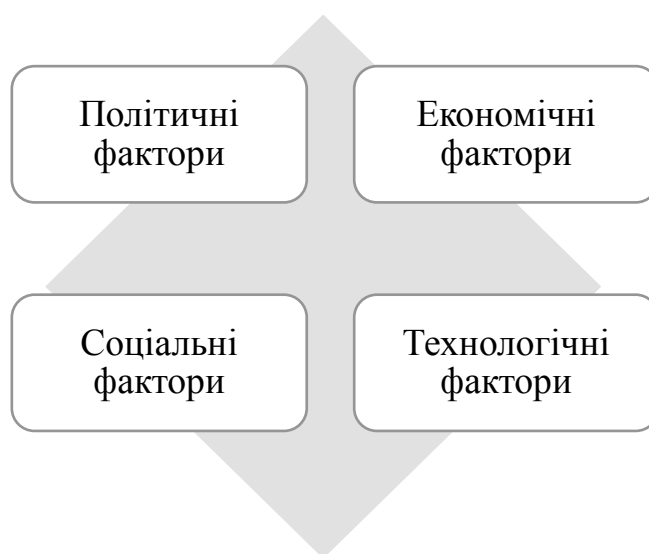

Рисунок 2.1 - Фактори зовнішнього середовища, що впливають на діяльність підприємства

Вплив зовнішнього середовища на ПрАТ «Оболонь» (PEST-аналіз) показано в табл. 2.2

Таблиця 2.2 - PEST-аналіз ПрАТ «Оболонь»

Фактори макросередовища		Характер впливу, (+) - можливість, (-) - загроза	Заходи, дії з ліквідації загроз і використання можливостей
Політичні	1. Війна в країні	(-) перебування у стані невизначеності, ризик втрати майна в результаті повітряних атак та ракетних ударів	Попри можливі ризики та загрози небезпеки - продовження роботи задля підтримки економіки держави: пошук додаткових напрямів діяльності, диверсифікація бізнесу, а також можлива релокація бізнесу у відносно «безпечні» області, міста. Впровадження антикризових заходів
	2. Орієнтація на ринкове регулювання економіки	(+) можливість стосується вибору сфери діяльності	Впровадження нових, затребуваних напрямів, видів діяльності
	3. Створення в органах державної влади угруповань	«+» покращення політичного курсу країни, що позитивно позначиться на діяльності ПрАТ «Оболонь»	Заохочення та стимул брати участь в політиці особам, що змогли б представляти інтереси ПрАТ «Оболонь»
	3. Політика держави в підготовці кадрів для галузі	(+) підготовка кваліфікованих працівників для галузі	Інвестування в молодих абітурієнтів для одержання високваліфікованих кадрів в майбутньому

4. Заборона продажу пива, алкогольних, слабоалкогольних виробів у зв'язку з військовим станом в країні	(-) скорочення обсягів виробництва та продажу алкогольних напоїв у зв'язку з зменшенням попиту	Можливе розширення асортименту виробництва безалкогольних напоїв (мінельнох води, газованих, фруктових напоїв).
--	--	---

Продовження таблиці 2.2 - PEST-аналіз ПрАТ «Оболонь»

ЕКОНОМІЧНІ	1. Рівень інфляції	(-) знецінення коштів, що наявні в підприємстві; (+) щодо виплат кредиту.	Направленість на підтримку купівельної спроможності заощаджень
	2. Підвищення рівня конкуренції	(-) ймовірність втрати покупців продукції	Провести дослідження ринку, проаналізувати цінову політику, якість продукції, зробити скидку, щоб залучити потенційних покупців.
	3. Зменшення розміру доходів споживачів	(-) зменшення кількості споживачів	Впровадження акцій, скидок для залучення та зацікавлення потенційних споживачів
	4. Дефіцит державного бюджету	(-) скорочення дотацій	Проведення, участь в різноманітних соціальних програмах, що сприяють наданню дотацій
	5. Зростання цін на сировину	(-) необхідність у виділенні більшої кількості коштів на закупівлю сировини	1. Пошук додаткових джерел доходу 2. Зекономити на менш важливій складовій виробництва або скоротити витрати 3. В менших обсягах закупляти сировину.
	6. Збільшення розміру акцизу на алкогольні напої	(-) зменшення кількості покупців у зв'язку з підвищенням цін	Підвищення цін на весь асортимент продукції

	7. Підвищення цін, тарифів на електроенергію	(-) необхідно більше коштів на сплату комунальних послуг.	З підвищенням цін на електроенергію, пропорційно зросте і кінцева ціна продукту. Необхідно переглянути кошторис, можливо навіть включити режим економії, для того, щоб збалансувати різницю.
--	--	---	--

Продовження таблиці 2.2 - PEST-аналіз ПрАТ «Оболонь»

Соціальні	1. Зростання соціальних вимог населення (зміна смаків, уподобань)	(-) зростання розміру витрат на удосконалення маркетингової складової	Розроблення, удосконалення маркетингової стратегії підприємства, проведення опитування (анкетування) покупців, щоб дізнатися їхні уподобання, пропозиції стосовно наявного асортименту продукції, можливі скарги, для їх подальшого усунення
	2. Демографічна ситуація (міграція, скорочення чисельності населення)	(-) брак висококваліфікованого персоналу на ринку праці	Пошук кваліфікованих робітників, зацікавлення та мотивація працівників преміями, надбавками
Технологічні	1. Розробка та впровадження сучасних технологій, націлених на вдосконалення основних продуктів	(+) підвищення якості продукції, прискорення процесу виробництва; (-) швидке зношення технологій та недостатня кількість коштів для її заміни	Фінансування впровадження нових технологій у виробництво, проведення маркетингових досліджень

	2. Науково-технічний прогрес у сфері виробництва	(-) необхідність значної суми коштів для впровадження ноу-хау; (+) підвищення конкурентних позицій підприємства на ринку	Капіталовкладення у ноу-хау, оновлення потужностей підприємства
--	--	---	---

Отже, провівши PEST-аналіз, можна сказати, що найбільший вплив на ПрАТ «Оболонь» мають політичні та економічні фактори.

Найбільш непередбаченим та небезпечним політичним фактором як для ПрАТ «Оболонь», так і для всього населення України є війна. 24 лютого 2022 року російська федерація розпочала повномасштабне вторгнення, і відтоді тривають бої у кількох південно-східних регіонах України та навколо них і щодня зберігається небезпека ракетних ударів та обстрілів. Але, незважаючи на всі ризики та труднощі, в якими підприємство стикається щодня, воно продовжує працювати, випускати та продавати весь асортимент продукції.

Що стосується економічних факторів, що впливають на діяльність ПрАТ «Оболонь», то можна виділити наступні: рівень інфляції, рівень заробітної плати, ВВП, тарифи на транспорт та електроенергію і т.д.

Не менш важливим є фактор рівня конкуренції. Конкуренти завжди стимулюють роботу підприємства до розвитку, спонукають постійно вдосконалювати якість продукції, розширювати асортимент, реагувати на потреби та попит покупців, щоб займати лідируючі позиції на ринку.

Прикладом конкуренції та його впливу на діяльність компанії є ситуація, що сталася у липні 2022 року: ПрАТ «Карлсберг Україна» звинуватило ПрАТ «Оболонь» у плагіаті зовнішнього оформлення пляшки пива «Київське», що схоже з їхнім оформленням упаковки «Львівське 1715» [28].

У процесі розгляду справи Антимонопольний комітет України проаналізував надані сторонами матеріали, провів незалежні опитування щодо дизайну пляшок і прийшов до висновку, що всі наявні докази, предствленні ПрАТ «Карлсберг Україна» не можуть стверджувати про недобросовісну конкуренцію компанії «Оболонь» та закрити справу на користь ПрАТ «Оболонь».

Тобто, ПрАТ «Оболонь» відстояло власні права та довело як конкурентам, так і покупцям свою добросовісність та в черговий раз підтвердило свою унікальність та неповторність на ринку.

2.3. Вплив внутрішнього середовища на економічну стійкість підприємства (SWOT-аналіз)

Показники, що відображають вплив внутрішнього середовища на економічну стійкість підприємства можна поділити на три групи [29], [30]:

1. Фінансові показники:

- валовий прибуток;
- коефіцієнт оборотності власного капіталу;
- коефіцієнт маневреності власного капіталу;
- коефіцієнт фінансової автономії
- рентабельність власного капіталу
- коефіцієнт концентрації позикового капіталу і т. д.

2. Виробничо-господарські показники:

- витрати на оплату праці;
- фондівіддача;
- коефіцієнт оборотності виробничих запасів;
- коефіцієнт зносу основних засобів;
- прибуток від реалізації продукції і т. д.

3. Інвестиційні показники:

- середньорічна кількість акцій;
- коефіцієнт реінвестування;
- дивіденди на одну просту акцію;
- чистий прибуток, що припадає на одну просту акцію і т. д.

SWOT-аналіз – метод, котрий передбачає розділення факторів внутрішнього та зовнішнього впливу на чотири складові (рис. 2.2.):

- сильні сторони (S - Strength);
- слабкі сторони (W - Weaknesses);
- можливості (O - Opportunities);
- загрози (T -Threats).

Сильні та слабкі сторони – передбачають аналіз внутрішнього середовища підприємства, а можливості та загрози – зовнішнього середовища. SWOT-аналіз ПрАТ «Оболонь» показано в табл. 2.3.

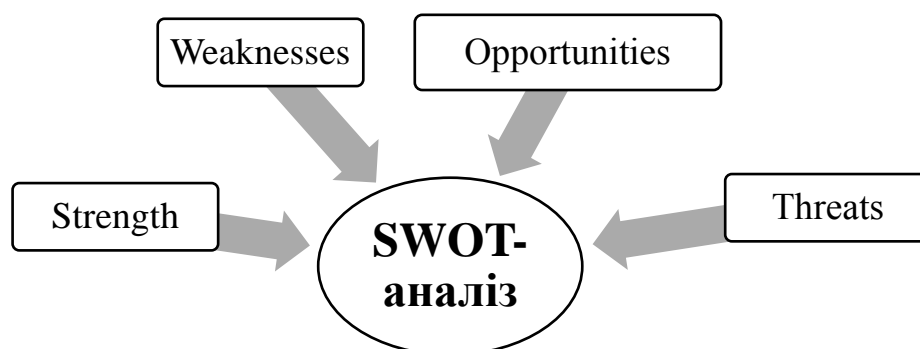

Рисунок 2.2 – Складові SWOT-аналізу

Створення матриці SWOT-аналізу ПрАТ «Оболонь» передбачає зіставлення сильних, слабких сторін, можливостей та загроз, а також подальше розроблення стратегії, дій, що виникли у результаті поєднання факторів складових SWOT-аналізу (табл. 2.4). Можливе виникнення чотирьох комбінацій:

- сильні сторони та можливості (SO- стратегії);
- слабкі сторони та можливості (WO- стратегії);
- сильні сторони та загрози (ST- стратегії);
- слабкі сторони та загрози (WT- стратегії).

Таблиця 2.3 - SWOT-аналіз ПрАТ «Оболонь» (внутрішні фактори)

Сильні сторони	Слабкі сторони
<ol style="list-style-type: none"> 1. Наявність кваліфікованих працівників. 2. Якісна продукція (наявні сертифікати-підтвердження). 3. Власне виробництво солоду. 4. Широкий асортимент продукції. 5. Надійні та перевірені канали збуту. 6. Великий досвід роботи на ринку та довга історія розвитку. 7. Висока популярність бренду та торгової марки. 8. Доступні ціни на весь асортимент продукції (зменшення цін на продукти за рахунок збільшення закупок). 9. Наявність перевірених постачальників 10. Використання у виробництві сучасних технологій 11. Висока конкурентоспроможність на ринку. 12. Створений офіційний сайт з доступом до всієї актуальної інформації стосовно діяльності ПрАТ. 13. Постійне вивчення та аналіз стану ринку, своєї позиції, конкурентів, потреб споживачів, диференціація виробів. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Великі витрати на виробництво. 2. Фінансова нестабільність. 3. Досить мало впроваджено інновацій 4. Наявність застарілого обладнання. 5. Недостатнє стимулювання, мотивація працівників. 6. Недостатня активність, комунікація з споживачам в соціальних мережах. 7. Значні суми кредитних зобов'язань. 8. Атаки з боку конкурентів.

Продовження таблиці 2.3 - SWOT-аналіз ПрАТ «Оболонь» (зовнішні фактори)

Можливості:	Загрози:
<ol style="list-style-type: none"> 1.Залучення медіа-агенств для залучення більшої кількості покупців, просування іміджу завдяки рекламі. 2. Виготовлення більшої кількості продукції, розширення асортименту виробництва (газованих, фруктових напоїв). 3. Введення податкових пільг. 4. Зростання доходів населення. 5. Використання у виробництві нових,інноваційних технологій. 6. Збільшення каналів збуту. 7. Відкриття нового цеху, технологічної лінії виготовлення продукції. 8.Співпраця з іноземними партнерами (інвесторами), їхнє інвестування у проекти ПрАТ, продаж продукції за кордон. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Війна в країні. 2. Збільшення розміру акцизу на алкогольні напої. 3. Інфляція. 4.Зниження рівня доходів населення і як наслідок - зниження попиту, зменшення продажів. 5. Збільшення цін та сировину. 6. Зростання тиску з боку конкурентів. 7. Зміни в потребах і смаках споживачів. 8. Несприятлива зміна курсу іноземних валют. 9. Збільшення митних зборів. 10. Брак висококваліфікованих працівників через міграцію та плинність персоналу.

Таблиця 2.4 – Матриця SWOT-аналізу ПрАТ «Оболонь»

Сильні сторони та можливості (SO – стратегія)	Слабкі сторони та можливості (WO – стратегія)
<p>1.Завдяки виготовленню якісної продукції та вдалій спробі виробництва солоду, можна відкрити нових цех або запустити технологічну лінію для розширення асортимента (випуску нових видів напоїв).</p> <p>2. Зростання доходів населення означає збільшення купівельної спроможності споживачів, що дасть можливість ПрАТ «Оболонь» виготовляти в більшій кількості продукцію та в результаті збільшить прибуток компанії</p> <p>3.Роблячи ціни більш доступними для покупців можливе збільшення продажів ПрАТ «Оболонь».</p> <p>3.Розширення асортименту укріпить стосунки з теперішніми клієнтами та з'являться нові потенційні споживачі.</p>	<p>1.Через зростання доходів населення можна вирішити проблеми компанії, пов'язані з фінансовою нестабільністю.</p> <p>2. Залучення кваліфікованих фахівців з медіа-агенств (SMM-спеціаліста) допоможе подолати проблему недостатньої активності ПрАТ «Оболонь» та комунікації з споживачами в соціальних мережах.</p> <p>4. Співпраця з іноземними партнерами (інвесторами), їхнє інвестування у проекти ПрАТ «Оболонь», участь у міжнародних програмах допоможе підприємству оновити застаріле обладнання на більш сучасне, а також впровадити інновації у виробництво</p> <p>5. При введенні державою податкових пільг підприємство зможе отримати різницю коштів направити на погашення кредитного зобов'язання.</p>
Сильні сторони та загрози (ST – стратегія)	Слабкі сторони та загрози (WT – стратегія)
<p>1. Диференціації виробів, підтримка та розвиток іміджу, заняття сильних ринкових позицій ПрАТ «Оболонь» може протистояти швидким змінам в потребах, смаках споживачів, зростанню тиску конкурентів.</p> <p>2. Комунікація з покупцями, вміння швидко пристосовуватися до їхніх потреб та змін у смаках допоможе ПрАТ зайняти лідируючі позиції на ринку, провести диференціацію товарів.</p> <p>3. Висока конкурентоспроможність, прибутковість допоможе подолати труднощі в поточній економічній ситуації в країні.</p> <p>4. Розширення асортименту продукції допоможе подолати проблему швидкої зміни потреб і смаків споживчів.</p>	<p>1. Якщо ПрАТ «Оболонь» будуть введенні заходи, що сприятимуть стимулюванню, мотивації працівників, можливо зменшиться загроза браку кваліфікованого персоналу.</p> <p>2. Через підвищення тиску з боку держави (підвищення митних тарифів, збільшення акцизу) для ПрАТ «Оболонь» значно ускладнюється процес розрахунку термінів поставок імпортової сировини, матеріалів, і, маючи при цьому велику кількість конкурентів, ПрАТ «Оболонь» потрібно витратити більшу кількість коштів на підтримку своєї конкурентоспроможності та збереження лідируючих позицій на ринку.</p>

2.4. Статична та динамічна стійкість підприємства

Аналіз структури та динаміки джерел формування та напрямів використання фінансових ресурсів ПрАТ «Оболонь» наведено в табл. 2.5, табл.

2.6. Він виконується за даними балансу підприємства, використовуючи методи:

— вертикального аналізу – полягає у розрахунку питомої ваги кожної статті активу та пасиву в підсумку балансу;

— горизонтального аналізу - розрахунок абсолютного та відносного відхилення за кожною статтею активу й пасиву балансу [31].

Згідно П(С)БО № 1, джерела формування фінансових ресурсів відображені в пасиві балансу, а напрями їхнього використання - в активі [32].

Результати аналізу зображено на рис. 2.3, рис. 2.4.

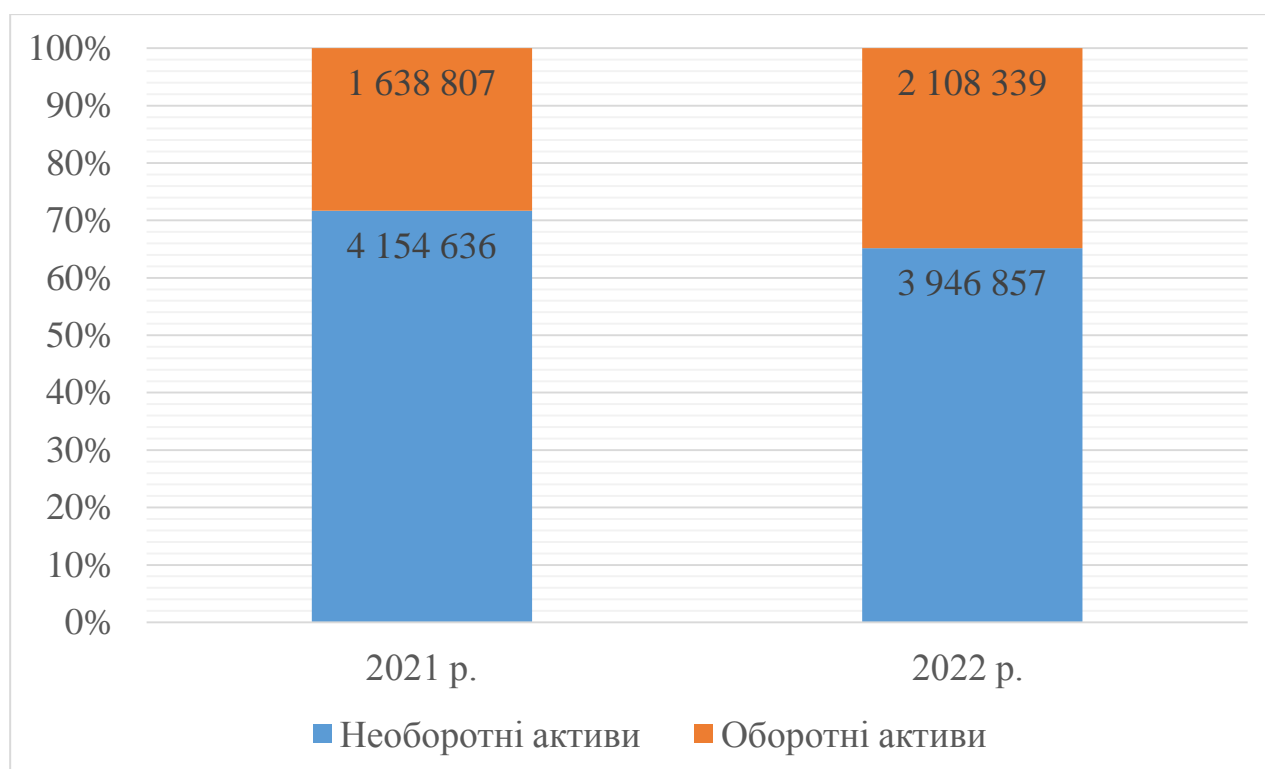

Рисунок 2.3 - Структура активів ПрАТ «Оболонь » у 2021р. та 2022 р..

[35], [36]

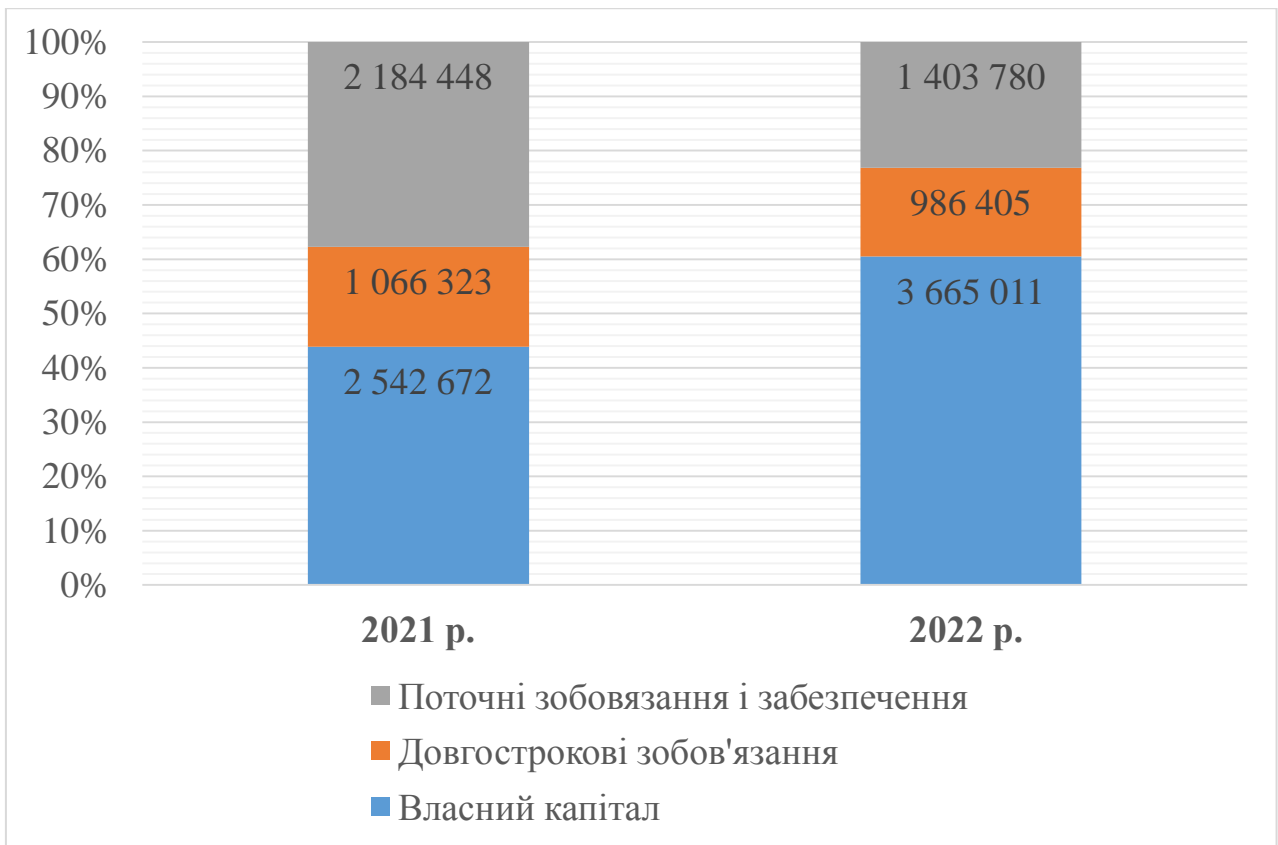

Рисунок 2.4 - Структура пасивів ПрАТ «Оболонь» у 2021 р. та 2022 р.,
[35], [36]

Таблиця 2.5 - Структура та динаміка напрямів використання фінансових ресурсів ПрАТ «Оболонь» [35, 36]

Стаття активу	Абсолютна величина, тис. грн.		Питома вага, %		Зміни за період		
	2021 р.	2022 р.	2021 р.	2022 р.	В абсолютних величинах, тис. грн.	У питомій вазі, %	темп приросту, %
1	3	4	5	6	7 = 4 - 3	8 = 6 - 5	9=7/3*100
1. Необоротні активи	4 154 636	3 946 857	71,71	65,18	-207 779	-6,53	-5,00
1.1. Нематеріальні активи	4 245	3 523	0,07	0,06	-722	-0,02	-17,01
1.2. Основні засоби	4 067 871	3 814 672	70,22	63,00	-253 199	-7,22	-6,22
1.3. Довгострокові фінансові інвестиції	18 747	18 773	0,32	0,31	+26	-0,01	+0,14
1.4. Незавершені капітальні інвестиції	63 759	109 875	1,10	1,81	+46 116	0,71	+72,33
1.5. Інші необоротні активи	14	14	0,00	0,00	0	0,00	0,00
2. Оборотні активи	1 638 807	2 108 339	28,29	34,82	+469 532	+6,53	+28,65
2.1. Запаси	1 040 911	1 134 000	17,97	18,73	+93 089	+0,76	+8,94
2.2. Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, послуги	417 089	580 193	7,20	9,58	+163 104	+2,38	+39,11
2.3. Дебіторська заборгованість за розрахунками	125 757	222 733	2,17	3,68	+96 976	+1,51	+77,11
2.4. Інша поточна дебіторська заборгованість	13 978	9311	0,24	0,15	-4 667	-0,09	-33,39
2.5. Гроші та їх еквіваленти	29 122	152 794	0,50	2,52	+123 672	+2,02	+424,67
2.6. Інші оборотні активи	11 950	9 308	0,21	0,15	-2 642	-0,05	-22,11
БАЛАНС	5 793 443	6 055 196	100	100	+261 753	0	+4,52

Таблиця 2.6 - Структура та динаміка джерел формування фінансових ресурсів ПрАТ «Оболонь» [35, 36]

Стаття пасиву	Абсолютна величина, тис. грн.		Питома вага, %		Зміни за період		
	2021 р.	2022 р.	2021 р.	2022 р.	в абсолютних величинах, тис. грн.	у питомій вазі, %	темп приросту, %
1	3	4	5	6	7 = 4 - 3	8 = 6 - 5	9 = 7/3*100
1. Власний капітал	2 542 672	3 665 011	43,89	60,53	+1 122 339	+16,64	+44,14
1.1.Зареєстрований (пайовий)капітал	73 144	73 144	1,26	1,21	0	-0,05	0,00
1.2.Капітал у дооцінках	2 293 845	2 150 864	39,59	35,52	-142 981	-4,07	-6,23
1.3. Додатковий капітал	695	8 353	0,01	0,14	+7 658	+0,13	+1 101,87
1.4.Нерозподілений прибуток	188 568	1 446 230	3,25	23,88	+1 257 662	+20,63	+666,95
1.5.Вилучений капітал	-13 580	-13 580	-0,23	-0,22	0	+0,01	0,00
2.Довгострокові зобов'язання	1 066 323	986 405	18,41	16,29	-79 918	-2,12	-7,49
2.1. Відстрочені податкові зобов'яз.	388 485	423 886	6,71	7,00	+35 401	+0,29	+9,11
2.2. Довгострокові кредити банків	677 838	562 519	11,70	9,29	-115 319	-2,41	-17,01
3. Поточні зобов'язання і забезпечення	2 184 448	1 403 780	37,71	23,18	-780 668	-14,52	-35,74
3.1.Короткострокові кредити банків	868 793	228 627	15,00	3,78	-640 166	-11,22	-73,68
3.2.Поточна кредиторська заборгованість	1 247 829	1 059 123	21,54	17,49	-188 706	-4,05	-15,12
3.3. Поточні забезпечення	36 950	85 257	0,64	1,41	48 307	+0,77	+130,74
3.4. Інші поточні зобов'язання	30 876	30 773	0,53	0,51	-103	-0,02	-0,33
БАЛАНС	5 793 443	6 055 196	100	100	+261 753	0	+4,52

Отже, провівши аналіз джерел формування фінансових ресурсів ПрАТ «Оболонь», можна зробити наступні висновки:

— частка власного капіталу в балансі за 2022 р. зросла на 1 122 339 тис. грн. (16,64%), що сприяє зростанню фінансової стійкості ПрАТ «Оболонь»;

— зростання величини нерозподіленого прибутку підприємства за рік склало 1 257 662 тис. грн. (20,63%), що може свідчити про ефективну діяльність підприємства.

Провівши аналіз напрямків використання фінансових ресурсів ПрАТ «Оболонь», можна сказати наступне:

— величина майна (сума оборотних та необоротних активів ПрАТ «Оболонь») за рік зросла на 261 753 тис. грн. (4, 52%), що свідчить про позитивні зміни балансу;

— спостерігається позивна тенденція до зменшення частки необоротних активів на 5 % протягом року;

— найбільший внесок у формування оборотних активів внесли статті «Запаси» ($\approx 60\%$) та «Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги» ($\approx 28\%$), що може свідчити про проблеми, пов'язані з оплатою послуг та продукції підприємства, а також про переважно негрошовий характер розрахунків. Але протягом року спостерігається позитивна тенденція до зміни статті «Запаси», а саме зменшення частки на 9,7% (з 63,5% у 2021 р. до 53,8% у 2022р.).

Для оцінки фінансової стійкості підприємства розраховують та аналізують дві групи показників:

1. Абсолютні (узагальнюючі) показники - це надлишок або нестача джерел фінансування для формування запасів, аналіз та оцінка яких дозволить визначити тип фінансової стійкості ПрАТ «Оболонь».

Методика розрахунку наведена у додатку А, а отримані значення абсолютних показників фінансової стійкості вказані в табл. 2.7.

Критерії, яких потрібно дотримуватись при оцінці фінансової стійкості підприємства:

1. Якщо $E_1, E_2, E_3 > 0$ – абсолютна фінансова стійкість.
2. Якщо $E_1 < 0, E_2 > 0, E_3 > 0$ – нормальна фінансова стійкість.
3. Якщо $E_1 < 0, E_2 < 0, E_3 > 0$ – передкризовий фінансовий стан.
4. Якщо $E_1 < 0, E_2 < 0, E_3 < 0$ – кризовий фінансовий стан [17].

Отже, аналізуючи отримані значення абсолютних показників ПрАТ «Оболонь» (табл.2.7), можна сказати, що протягом трьох років на підприємстві спостерігається:

- брак власних оборотних коштів для формування запасів ($E_1 < 0$);
- брак власних оборотних коштів, довгострокових кредитів банків для формування запасів ($E_2 < 0$);
- брак джерел формування запасів ($E_3 < 0$).

Усе це призвело до того, що підприємство має кризовий фінансовий стан. Але, в ПрАТ «Оболонь» спостерігається позитивна тенденція до виходу із нього завдяки:

- збільшенню власного оборотного капіталу для формування запасів на 1 430 963 тис. грн. у період з 2020 по 2022 рр.;
- збільшенню довгострокових кредитів, позик для формування запасів на 1 397 086 тис. грн. та короткострокових кредитів на суму 662 425 тис. грн.

Таблиця 2.7 – Абсолютні показники фінансової стійкості ПрАТ «Оболонь»[34-36]

Показник	2020 р.	2021 р.	2022 р.	Відношення 2022 р. до 2020 р., +/-
Наявність власного оборотного капіталу для формування запасів (H1)	-1 712 809	-1 611 964	-281 846	+1 430 963
Наявність власного оборотного капіталу, довгострокових кредитів та позик для формування запасів (H2)	-692 527	-545 641	704 559	+1 397 086
Наявність власного оборотного капіталу, довгострокових, короткострокових кредитів та позик для формування запасів (H3)	363 457	439 903	1 025 882	+662 425
Запаси і поточні біологічні активи (H4)	1 015 849	1 040 911	1 134 000	+118 151
Надлишок (+), нестача (-) власних оборотних коштів для формування запасів (E1)	-2 728 658	-2 652 875	-1 415 846	+1 312 812
Надлишок (+), нестача (-) власних оборотних коштів і довгострокових кредитів банків для формування запасів (E2)	-1 708 376	-1 586 552	-429 441	+1 278 935
Надлишок (+), нестача (-) загальної величини джерел формування запасів (E3)	-652 392	-601 008	-108 118	+544 274
Запас стійкості фінансового стану, днів (ЗС)	-42,32	-36,14	-4,50	+37,82
Надлишок (+), нестача (-) джерел фінансування на 1 грн. запасів, грн (Д)	-0,642	-0,577	-0,095	+0,547
Тип фінансової стійкості	Кризовий	Кризовий	Кризовий	

2. Відносні показники (коефіцієнтний підхід) формуються при розрахунку й аналізу фінансових коефіцієнтів на підприємстві.

В залежності від інформаційної бази відносні показники об'єднують у 3 групи [37]:

1. Характеризують співвідношення між розділами і статтями пасиву балансу (звіту про фінансовий стан - Ф№1-к).

2. Характеризують співвідношення між розділами і статтями активу балансу (звіту про фінансовий стан).

3. Характеризують співвідношення між розділами і статтями активу та пасиву балансу (звіту про фінансовий стан).

Методика розрахунку та нормативні значення відносних показників та їх нормативні значення вказані в додатку Б. Показники структури джерел формування капіталу ПрАТ «Оболонь» наведені в табл. 2.8.

Таблиця 2.8 - Показники структури джерел формування капіталу ПрАТ «Оболонь» [34-36]

Показник	2020	2021	2022	Відношення 2022 р. до 2020р.	
				+/-	%
Коефіцієнт фінансової автономії	0,454	0,439	0,605	+0,151	133,30
Коефіцієнт фінансової залежності	2,202	2,278	1,652	-0,550	75,02
Коефіцієнт фінансового ризику	1,202	1,278	0,652	-0,550	54,24
Коефіцієнт маневреності власного капіталу	-0,64	-0,634	-0,077	+0,564	12,01
Коефіцієнт структури покриття довгострокових вкладень	0,233	0,257	0,250	+0,017	107,46
Коефіцієнт довгострокового залучення коштів	0,276	0,295	0,212	-0,064	76,79
Коефіцієнт фінансової незалежності капіталізованих джерел	0,724	0,705	0,788	0,064	108,86

Аналізуючи отримані значення, можна зробити наступні висновки:

— коефіцієнт фінансової автономії протягом 2020р. та 2021 р. має значення менші, ніж нормативне, але в 2022 р. спостерігається тенденція до збільшення на 33,3% у порівнянні з 2020 р.;

— значення коефіцієнта фінансової залежності протягом 2020р. та 2021 р. є вищими за нормативне значення, проте у 2022 р. спостерігається позитивна тенденція до зменшення на 24,98%;

— значення коефіцієнта фінансового ризику протягом 2020р. та 2021 р. є вищими критичне значення (1), проте, хоч розраховане значення і залишається більшим за нормативне у 2022 р. спостерігається позитивна тенденція зменшення показника до 0,652 ;

— зменшення коефіцієнта довгострокового залучення коштів протягом 2021-2022 рр. є позитивною тенденцією. Тобто, це означає, що з позиції довгострокової перспективи підприємство у все меншій мірі залежить від зовнішніх факторів (що і є підтвердження зростання коефіцієнта фінансової незалежності капіталізованих джерел на 8,86%).

Не менш важливим для оцінки фінансової стійкості підприємства є розрахунок та аналіз показників фінансового менеджменту, що використовуються в сучасній економіці, серед яких можна виділити такі:

1. Прибуток до оподаткування і виплати відсотків (ЕВІТ) – показує прибуток до сплати податку на прибуток, який ПрАТ «Оболонь» отримало б у 2022 році за відсутності заборгованості. Розрахунок показника ведеться за формулою 2.1:

$$ЕВІТ = ЕВТ + Int \quad (2.1)$$

де, ЕВТ – прибуток до оподаткування;

Int - відсотки до сплати.

Розрахунок ЕВІТ відповідно до українських форм бухгалтерської звітності підприємств (Ф№1-к - «Баланс», Ф№2-к - «Звіт про фінансові результати», Ф№3-к – «Звіт про рух грошових коштів») проводиться з використанням наступних рядків звітності у відповідних формах звітності (формула 2.2):

$$\text{ЕВІТ} = \Phi 2 (2290) + \Phi 3(3360) \quad (2.2)$$

Проведемо розрахунок ЕВІТ для ПрАТ «Оболонь» за 2022 р:

$$\text{ЕВІТ}_{2022 \text{ р.}} = 1\,434\,795 + (-134\,447) = 1\,300\,348 \text{ тис. грн.}$$

2. Прибуток до сплати податку на прибуток, відсотків і амортизації (ЕВІТДА) – дає можливість визначити ефективність діяльності підприємства незалежно від нарахованої амортизації, боргу перед державою або кредиторами. Показник розраховується за формулами 2.3 та 2.4:

$$\text{ЕВІТДА} = \text{ЕВІТ} + \text{А} = \text{ЕВТ} + \text{Int} + \text{А} \quad (2.3)$$

де, А – амортизація.

$$\text{ЕВІТДА} = \Phi 2 (2290) + \Phi 3(3360) + \Phi 2 (2515) \quad (2.4)$$

$$\text{ЕВІТДА}_{2022 \text{ р.}} = 1\,300\,348 + 383\,029 = 1\,683\,377 \text{ тис. грн.}$$

3. Скоригований чистий операційний прибуток після сплати податків, до виплати відсотків (НОРАТ) розраховується за формулою 2.5:

$$\text{НОРАТ} = \text{ЕВІТ} * (1 - t) \quad (2.5)$$

де, t – ставка податку на прибуток (у 2022 р. – 18%).

$$\text{НОРАТ}_{2022 \text{ р.}} = 1\,300\,348 * (1 - 0,18) = 1\,066\,285,36 \text{ тис. грн.}$$

4. Середньозважена вартість капіталу (WACC) розраховується за формулою 2.6:

$$WACC = \frac{E}{V} \cdot R_E + \frac{D}{V} \cdot R_D \cdot (1 - T) \quad (2.6)$$

де V – загальна вартість капіталу (власний (E) та позиковий (D) капітали);

E (equity) – розмір власного капіталу;

D (debt) – розмір позикового капіталу;

R_E – вартість власного капіталу (дивіденди);

R_D – вартість позикового капіталу (відсотки);

T – ставка податку на прибуток (18 %).

$$WACC_{2022 \text{ р.}} = \frac{3\,665\,011}{4\,880\,043} * 0,05 + \frac{1\,215\,032}{4\,880\,043} * 0,2 * (1 - 0,18) = 0,078$$

5. Економічна додана вартість (EVA) розраховується за формулою 2.7 та 2.8:

$$EVA = \text{NOPAT} - WACC * \text{IC} \quad (2.7)$$

$$EVA = \text{NOPAT} - WACC * (\Phi 1(1495) + \Phi 1(1595) + \Phi 1(1600)) \quad (2.8)$$

де IC – інвестований капітал у підприємство (сума власного та позикового капіталу).

$$\begin{aligned} EVA_{2022 \text{ р.}} &= 1\,066\,285,36 - 0,078 * (3\,665\,011 + 989\,405 + 228\,627) \\ &= 683\,769,56 \text{ тис. грн.} \end{aligned}$$

6. Рентабельність власного (акціонерного) капіталу (ROE) – співвідношення чистого прибутку і величини власного капіталу, розраховується за формулою 2.9:

$$ROE = \frac{NI}{E} \quad (2.9)$$

де NI (net income) – розмір чистого прибутку (збитку);

E (equity) – середня величина власного капіталу.

$$ROE_{2022 \text{ р.}} = \frac{1\,114\,681}{3\,665\,011} = 0,304$$

7. Прибутковість (рентабельність) за ЕВІТДА (ЕВІТДА margin) – використовуючи даний показник, підприємство може оцінити прибутковість роботи по відношенню до виручки. Розраховується за формулою 2.10:

$$ЕВІТДА \text{ margin} = \frac{ЕВІТДА}{\text{Виручка від продажів}} \quad (2.10)$$

$$ЕВІТДА \text{ margin}_{2022 \text{ р.}} = \frac{1\,683\,377}{8\,649\,174} = 0,195$$

8. Вільний грошовий потік (FCF) – кошти, які підприємство має в доступі після витрат на інвестиції, розширення бази активів.

Розраховується показник за формулами 2.11 та 2.12:

$$FCF = \text{Чистий операційни грошовий потік} - \text{Інвестиції} \quad (2.11)$$

$$FCF = \Phi 3 (3195) - \Phi 3(3260) \quad (2.12)$$

$$FCF_{2022 \text{ р.}} = 1\,344\,933 - (-156\,636) = 1\,501\,569$$

9. Доходність вільного грошового потоку (FCF Yield) розраховується показник за формулою 2.13 :

$$FCF \text{ yield} = FCF / MC \quad (2.13)$$

де MC (market cap) – ринкова капіталізація або вартість компанії.

$$FCF \text{ yield}_{2022 \text{ р.}} = \frac{1\,501\,569}{3\,665\,011} = 0,410$$

10. Мультиплікатор співвідношення справедливої вартості компанії до EBITDA (EV/EBITDA) – відношення вартості підприємства до отриманого прибутку з вирахуванням відсотків, податку на прибуток та амортизації EBITDA.

Розраховується показник за формулами 2.14 та 2.15 :

$$\frac{EV}{EBITDA} = \frac{MC + Total Debt - C}{EBITDA} \quad (2.14)$$

де Total Debt – сумарна вартість заборгованості компанії;

C – сума грошових коштів та їх еквівалентів.

$$\frac{EV}{EBITDA} = \frac{\Phi 1(1495) + \Phi 1(1510) + \Phi 1(1600) - \Phi 1(1165)}{\Phi 2(2290) + \Phi 3(3360) + \Phi 2(2515)} \quad (2.15)$$

$$\frac{EV}{EBITDA_{2022 \text{ р.}}} = \frac{3\,665\,011 + 562\,519 + 228\,627 - 152\,794}{1\,683\,377} = 2,56$$

11. Мультиплікатор співвідношення чистого боргу до EBITDA (Net Debt/EBITDA) – показник боргового навантаження підприємства, який показує його спроможність платити кредити. Розраховується за формулою 2.16:

$$\frac{Net Debt}{EBITDA} = \frac{Total Debt - C}{EBITDA} \quad (2.16)$$

$$\frac{Net Debt}{EBITDA_{2022 \text{ р.}}} = \frac{562\,519 + 228\,627 - 152\,794}{1\,683\,377} = 0,38$$

Аналогічний розрахунок всіх вище перелічених показників за період з 2018-2022 рр. наведено в табл. 2.9 .

Таблиця 2.9 - Показники ефективності ПрАТ «Оболонь» [33-36]

Показники	Рік				
	2018	2019	2020	2021	2022
ЕВТ	-325 802	144 591	324 912	-150 590	1 434 795
ЕВІТ	-92 699	430 384	100 359	-329 530	1 300 348
ЕВІТДА	364 333	853 383	499 923	72 712	1 683 377
НОРАТ	-76 013,18	352 914,88	82 294,38	-270 214,60	1 066 285,36
WACC	0,115	0,106	0,089	0,099	0,078
EVA	-625 741,37	-134 963,90	-283 486,74	-714 707,22	683 769,56
ROE	-0,175	0,110	0,127	-0,051	0,304
ЕВІТДА margin	0,072	0,156	0,090	0,012	0,195
FCF	606 862	577 306	527 708	583 089	1 501 569
FCF Yield	0,29	0,25	0,20	0,23	0,41
EV/ЕВІТДА	10,90	4,57	7,32	55,84	2,56
Net Debt/ЕВІТДА	5,19	1,83	1,98	20,87	0,38

Аналізуючи отримані значення показників ефективності діяльності ПрАТ «Оболонь» у період 2018-2022 рр., можна зробити наступні висновки:

— майже у всіх аналізованих показниках (ЕВТ, ЕВІТ, ЕВІТДА, NOPAT, EVA, ROE, ЕВІТДА margin) спостерігається динаміка зменшення у період 2019–2021 рр. (рис. 2.5), що скоріш за все, було обумовлено спалахом пандемії COVID-19, введенням карантинних заходів, що обмежували можливість ПрАТ «Оболонь» працювати на повноцінно та призвело до ряду негативних наслідків: відбулося скорочення обсягів виробництва, споживання продукції на ринку, знизилась купівельна спроможність громадян. Продаж пива скоротився на 66% у перші місяці коронавірусу [28].

— спостерігається тенденція до зменшення показників ЕВІТ, ЕВІТДА, EVA, у період з 2018-2021 рр., а починаючи з 2021 року – стрімке зростання, яке говорить про те, що розмір прибутку без врахування заборгованостей, податків ПрАТ «Оболонь» зростає (рис. 2.6). Подальша тенденція до росту відкриває можливість залучення іноземних інвестицій у розвиток своєї діяльності;

— рентабельність власного (акціонерного) капіталу (ROE) зростає у період з 2018-2020 рр. та починаючи з 2021р., що доводить акціонерам ефективне використання активів ПрАТ «Оболонь» для отримання прибутку;

— показник FCF показує, що починаючи з 2021 р. ПрАТ «Оболонь» має більшу суму «вільних коштів» у своєму розпорядженні завдяки зростанню чистого операційного грошового потоку майже на 1 млн. грн., порівняно з попередніми роками (рис. 2.7);

— позитивна тенденція до зростання показника FCF Yield з 2020 р., що свідчить про можливість збільшення виплат, які отримують акціонери;

— динаміка Net Debt/ЕВІТDА показує, що «Оболонь» у 2020р. та 2021 р. не було спроможним платити за кредити, але з 2022 р. спостерігається тенденція покращення та зменшення значення коефіцієнту (рис. 2.8).

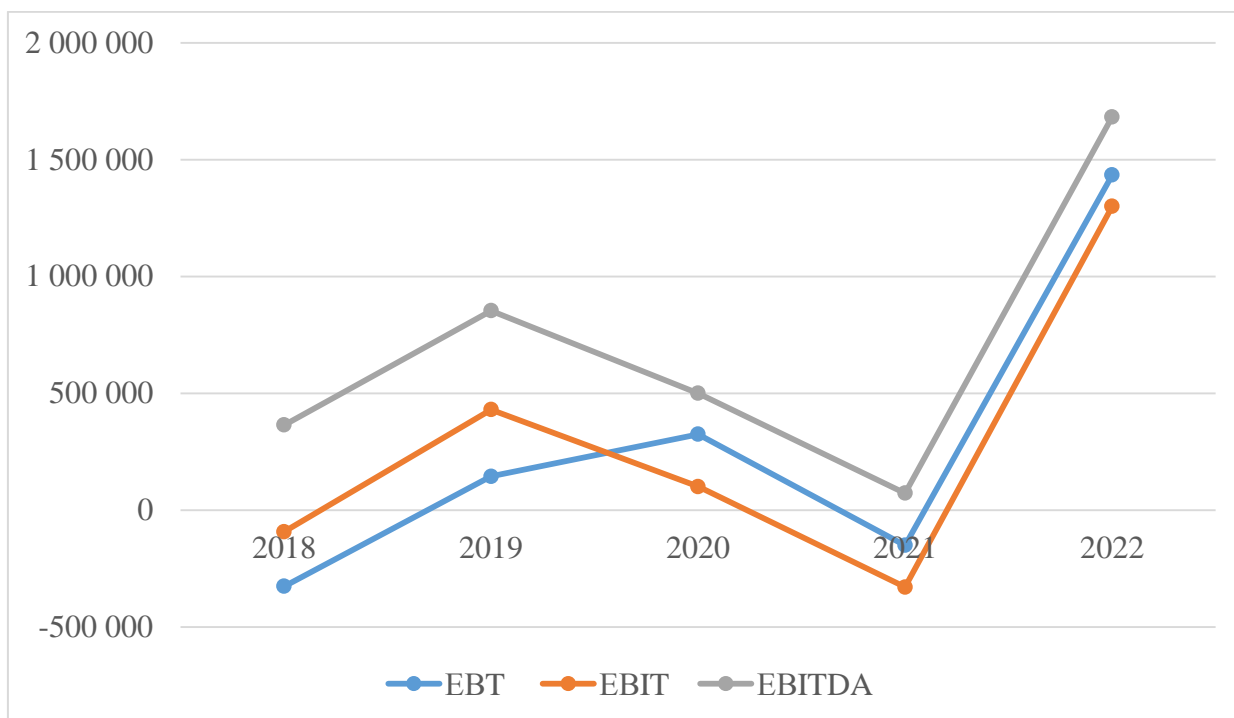

Рисунок 2.5 – Динаміка ЕВТ, ЕВІТ, ЕВІТDА протягом 2018-2022 рр.

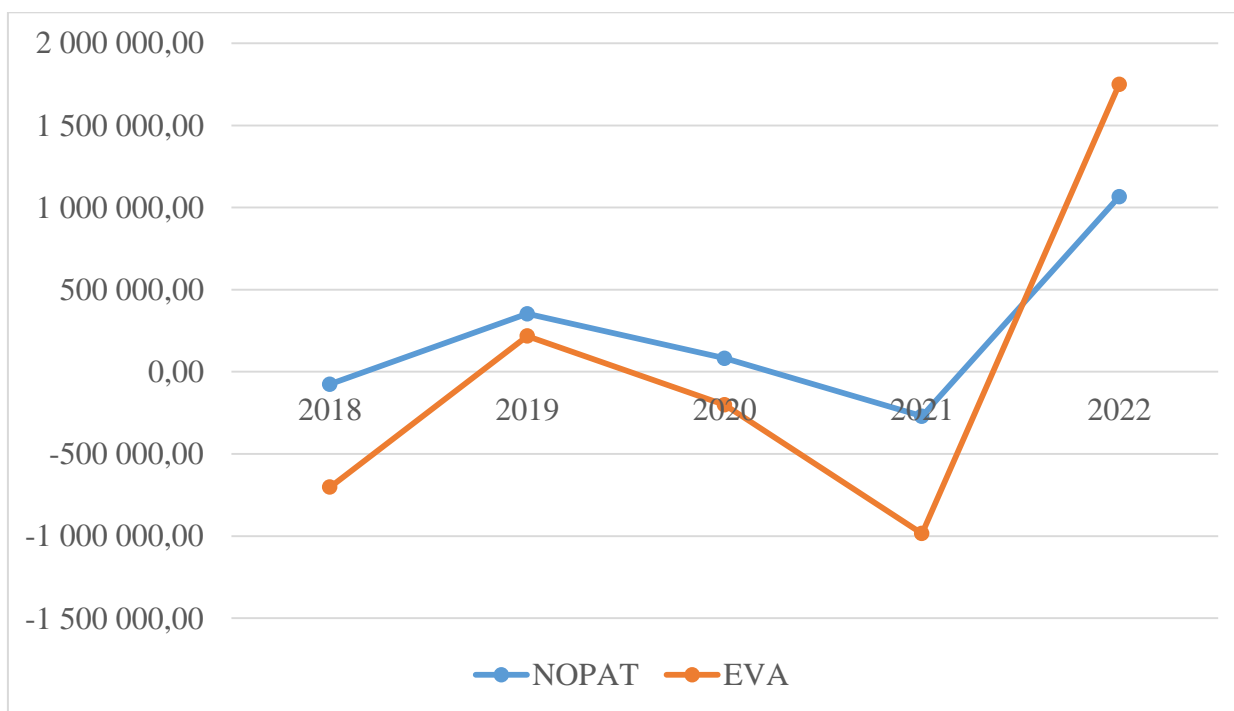

Рисунок 2.6 – Динаміка NOPAT, EVA протягом 2018-2022 рр.

Рисунок 2.7 – Динаміка FCF протягом 2018-2022 рр.

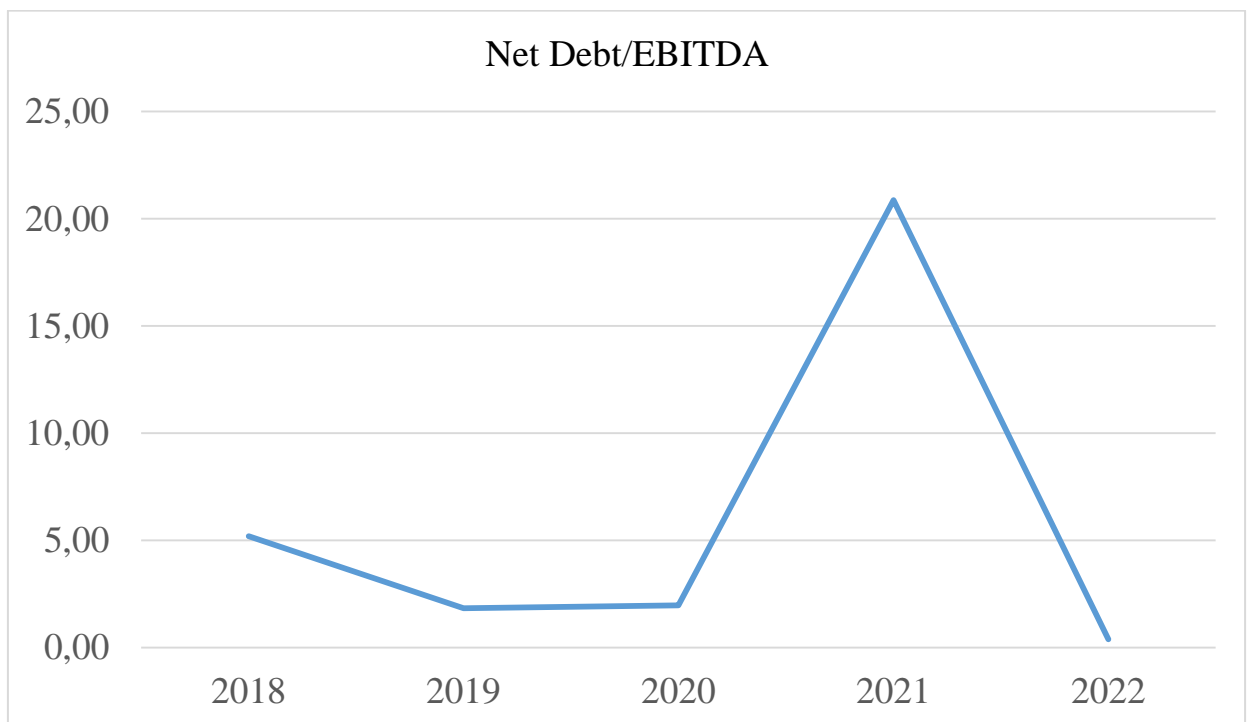

Рисунок 2.8 – Динаміка Net/ EBITDA протягом 2018-2022 рр.

РОЗДІЛ 3. ШЛЯХИ ПІДТРИМКИ ЕКОНОМІЧНОЇ СТІЙКОСТІ ПРАТ «ОБОЛОНЬ»

3.1. Визначення основних напрямків підтримки економічної стійкості підприємства

Цінності, яких дотримується ПрАТ «Оболонь» в своїй діяльності :

- якість - орієнтація на випуск напоїв за встановленими стандартами безпеки;
- професіоналізм – командна, висококваліфікована робота персоналу;
- безпека – обов’язок нести відповідальність за здоров’я та життя персоналу, покупців;
- ефективність – продуктивність роботи, націленість на результат , котрий відповідав би всім необхідним та встановленим правилам промислової та екологічної безпеки.

Напрями покращення економічної стійкості ПрАТ потрібно:

- впровадити на використовувати сучасні методи фінансового аналізу;
- використання лізингових операцій задля оптимізації джерел грошових потоків;
- використання у виробництві якісної сировини, що відповідає всім стандартам на нормам з високим виробничим потенціалом, модернізація технологій, обладнання, збільшення асортименту продукції;
- за необхідності створити додаткові пункти роздрібної торгівлі, що допоможе розширити ринку збуту , а також збільшиться оборотність капіталу і прибуток;
- розширити ринку збуту за рахунок демпінгу, що підтримає маркетингову стійкість;
- проведення інноваційної діяльності;

— залучення кваліфікованих фахівців з медіа-агенств (SMM-спеціаліста), який допоможе подолати проблему недостатньої активності ПрАТ «Оболонь» та комунікації з споживачами в соціальних мережах. Перспективним та найменш затратним напрямком є освоєння основ SMM-маркетингу підприємством, створення та ведення сторінки в Instagram, Facebook. Це підвищить впізнаваність бренду на ринку, зацікавить та розширити можливості ПрАТ «Оболонь» мати сталий потік клієнтської бази;

— бути клієнтоорієнтованими: розробляти та виготовляти продукцію, що відповідає потребам, смакам та попиту споживачів; помічати дрібниці, котрі можуть не подобатись покупцям та швидко їх виправляти; впровадити скидки, бонуси, акції на доступний асортимент продукції. Усе це призведе до збільшення кількості нових покупців та отримання більшого прибутку;

— приймати участь в міжнародних програмах, співпрацювати з іноземними партнерами (інвесторами), їхнє інвестування у проекти ПрАТ «Оболонь», допоможе оновити застаріле обладнання на більш сучасне, а також впровадити інновації у виробництво;

- аналізувати зовнішнє та внутрішнє середовище діяльності;
- розробити план дії, заходів при виникненні форс-мажорних обставин;
- маючи висококваліфікованих працівників підтримувати на високому рівні кадрову стійкість підприємства.

3.2. Ключові ризик-фактори підприємства та моделювання їх зміни

На сьогоднішній день, ПрАТ «Оболонь» - найбільший український виробник напоїв з стовідсотковим українським капіталом. ПрАТ «Оболонь» працювало в умовах воєнного стану спричиненого повномасштабною військовою агресією росії проти України, що створило суттєву невизначеність для підприємства, яка може вплинути на фінансовий стан та можливість збереження вартості активів

Дуже складно сьогодні оцінити масштаби та вплив такої невизначеності. ПрАТ «Оболонь» прийняло рішення про припинення будь-якої співпраці із російською федерацією, білоруссю та компаніями на цих територіях. У них немає в доступі асортименту продукції торгової марки «Оболонь», так як це суперечить принципам та громадянській позиції підприємства [36].

У 2022 р. корпорація «Оболонь» разом з своїми виробничими підприємствами працювали в умовах воєнного стану та зосереджували всі сили на старання на забезпечення усіх громадян країни питною водою та необхідною військовою допомогою.

З метою допомоги громадянам України, ПрАТ «Оболонь» виставила на продаж токени NFT, які дали змогу власнику придбати унікальну пляшку пива з неповторним дизайном етикетки. Частина виручених коштів була направлена на підтримку роботи підприємства та реалізацію поставленої мети - забезпечення населення України питною водою, а інша частина коштів - на допомогу військовим [28].

Війна змусила змінити специфіку діяльності підприємства і, долаючи труднощі – продовжувати працювати. Незважаючи на складні умови для роботи у військовий час, «Оболонь» підтримує працівників, забезпечуючи їх робочими місцями та виплачує заробітну плату, а також підтримує військових, які мужньо, ціною власного життя, захищають Україну та Європейські держави [36].

Ризики, які пов'язані з фінансовими інструментами ПрАТ «Оболонь» [36]:

1. Валютний ризик .

ПрАТ «Оболонь» здійснює операції в гривнях, доларах США та євро.

Здійснення експорту в європейські країни, замовлення та купівля обладнання в Німеччині та інших країнах, значні суми кредитів та позик в

іноземній валюті, наявність торгівельної кредиторської та дебіторської заборгованості - усе це призводить до виникнення валютного ризику.

2. Ризик ліквідності

ПрАТ «Оболонь» орієнтоване на підтримку балансу між постійним фінансуванням і гнучкістю умов кредитування, що надають банки та постачальники.

Підприємство постійно проводить аналіз наявних активів і зобов'язань, слідкує за термінами їх погашення, а також планує ліквідність в залежності від термінів виконання зобов'язань.

3. Процентний ризик – полягає в використанні ПрАТ «Оболонь» боргових інструментів з фіксованими та плаваючими процентними ставками. Щоб мінімізувати можливі негативні наслідки для діяльності, ПрАТ «Оболонь» постійно слідкує та досліджує ринкові процентні ставки.

4. Кредитний ризик – виникає через неспроможність розрахуватися за своїм зобов'язанням .

ВИСНОВКИ

У результаті написання кваліфікаційної роботи можна зробити наступні висновки:

1. Економічна стійкість підприємства – це механізм, використання якого дає змогу підприємству швидко пристосуватися до дестабілізуючого впливу внутрішнього та зовнішнього середовища для досягнення задач та цілей.

2. Проведений аналіз впливу факторів зовнішнього середовища за допомогою PEST-аналізу, показав, що можна найбільший вплив на ПрАТ «Оболонь» мають політичні та економічні фактори.

Найважливішим та непередбаченим політичним фактором є війна в Україні, яка спричинила виникнення багатьох дестабілізуючих факторів: міграцію населення, скорочення чисельності населення, підвищення тарифів на електроенергію, зростання цін на сировину, зменшення розміру доходів покупців і т. д. ПрАТ «Оболонь» перебуває у стані невизначеності, ризику втрати майна в результаті ракетних ударів. Але, незважаючи на можливі загрози ПрАТ «Оболонь» продовжує свою діяльність, завдяки чому забезпечує цивільне населення України та військових питною водою з власних джерел артезіанських вод, допомагає та направляє кошти на допомогу військовим, які ціною власного життя захищають свободу, незалежність України.

Для мінімізації наслідків війни ПрАТ «Оболонь» повинно продовжувати роботи задля підтримки економіки держави, а саме впроваджувати антикризові заходи, шукати додаткові напрямки діяльності, диверсифікація бізнесу, а також можлива релокація бізнесу у відносно «безпечні» області та міста.

Серед економічних факторів, що впливають на діяльність ПрАТ «Оболонь», то можна виділити: рівень інфляції, дефіцит державного бюджету, підвищення цін і тарифів, рівень заробітної плати, ВВП.

3. Проведення SWOT-аналізу показало, що ПрАТ «Оболонь» має досить багато сильних сторін, завдяки яким може реалізувати поставлені цілі та досягти бажаних можливостей. Загрози, які присутні, в більшості, пов'язані з війною та її наслідками. Але незважаючи на труднощі та слабкі сторони – ПрАТ «Оболонь» продовжує працювати та розвиватися.

4. Аналіз абсолютних показників фінансової стійкості показав, що ПрАТ «Оболонь» має кризовий фінансовий стан. Але, в динаміці протягом трьох років спостерігається позитивна тенденція до виходу із нього, завдяки:

- збільшенню власного оборотного капіталу для формування запасів на 1 430 963 тис. грн. у період з 2020 по 2022 рр.;

- збільшенню довгострокових кредитів, позик для формування запасів на 1 397 086 тис. грн. та короткострокових кредитів на суму 662 425 тис. грн.

5. Аналізуючи відносні показники фінансової стійкості ПрАТ «Оболонь», можна сказати наступне:

- коефіцієнт фінансової автономії протягом 2020р. та 2021 р. має значення менші, ніж нормативне -0,5, але в 2022 р. спостерігається тенденція до збільшення на 33,3% у порівнянні з 2020 р.;

- у 2022 р. спостерігається позитивна тенденція до зменшення на 24,98% значення коефіцієнта фінансової залежності;

- значення коефіцієнта фінансового ризику протягом 2020р. та 2021 р. є вищими критичне значення, проте у 2022 р. спостерігається позитивна тенденція зменшення показника до 0,652;

- позитивна тенденція до зменшення коефіцієнта довгострокового залучення протягом 2021-2022 рр.. Це означає, що з позиції довгострокової перспективи ПрАТ «Оболонь» у все меншій мірі залежить від зовнішніх факторів.

6. Аналізуючи отримані значення показників ефективності діяльності ПрАТ «Оболонь», можна сказати, що майже у всіх показниках (ЕВІТ, ЕВІТДА, NOPAT, EVA, ROE, ЕВІТДА margin) спостерігається динаміка до зменшення у період 2019–2021 рр., що скоріш за все, було обумовлено спалахом пандемії COVID-19, введенням карантинних заходів, що обмежували можливість ПрАТ «Оболонь» працювати на повноцінно.

Але починаючи з 2021 р. – стрімке зростання, що є позитивним явищем. Наприклад:

— зростання у 2021 р. ЕВІТ, ЕВІТДА, EVA - говорить про те, що розмір прибутку без врахування заборгованостей, податків ПрАТ «Оболонь» зростає і в подальшому відкриває можливість залучення іноземних інвесторів;

— позитивна тенденція до зростання дохідності вільного грошового потоку (FCF Yield) з 2020 р., що свідчить про можливість збільшення виплат, які отримують акціонери

— динаміка Net Debt/ЕВІТДА показує, що ПрАТ «Оболонь», починаючи з 2022 р. стає все більш спроможним платити за кредити.

Отже, для покращення економічної стійкості ПрАТ «Оболонь» необхідно:

— впровадити на використовувати сучасні методи фінансового аналізу;

— використовувати у виробництві якісну сировину, що відповідає стандартам на нормам з високим виробничим потенціалом,

— провести інноваційну діяльність: модернізувати технології, обладнання, збільшити асортимент продукції;

— створити додаткові пункти роздрібної торгівлі, що допоможе розширити ринку збуту, а також збільшиться оборотність капіталу і прибуток;

— розширити ринку збуту за рахунок демпінгу, що підтримає маркетингову стійкість;

— перспективним напрямком є освоєння основ SMM-маркетингу підприємством, створення та ведення сторінки в Instagram, Facebook. Це підвищить впізнаваність бренду на ринку, зацікавить та розширить можливості ПрАТ «Оболонь» мати сталий потік клієнтської бази;

— аналізувати зовнішнє та внутрішнє середовище діяльності, розробити план дії, заходів при виникненні форс-мажорних обставин;

— маючи висококваліфікованих працівників підтримувати на високому рівні кадрову стійкість підприємства

— бути клієнтоорієнтованими: розробляти та виготовляти продукцію, що відповідає потребам, смакам та попиту споживачів, впровадити скидки, бонуси, акції на доступний асортимент продукції. Усе це призведе до збільшення кількості нових покупців та отримання більшого прибутку;

— приймати участь в міжнародних програмах, співпрацювати з іноземними партнерами, їхнє інвестування у проекти ПрАТ «Оболонь», допоможе оновити застаріле обладнання на більш сучасне, а також впровадити інновації у виробництво.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Квятковська Л. А. Реалізація принципів концепції сталого розвитку в діяльності підприємства. *Вісник соціально-економічних досліджень*, 2013. №1. С. 85-89.
2. Міщенко С. П. Теоретичні засади стійкого розвитку. *Вісник економіки транспорту і промисловості*, 2011. № 36. С. 168–171.
3. Корольова А.О. Екологічна та ресурсна складова сталого розвитку підприємств України. *Наукові записки*, 2015. №17 . С. 47-50
4. Касич А.О. Теоретико-методичні основи управління сталим розвитком підприємства. *Маркетинг і менеджмент інновацій*, 2017, № 2 . С. 298 – 304. DOI: <https://doi.org/10.21272/mmi.2017.2-28>
5. Макуха Л.С. Стійкий розвиток підприємств: сучасний стан проблеми / Л.С. Макуха // Управління проектами, системний аналіз і логістика. – 2008. – № 5. URL: http://archive.nbu.gov.ua/portal/natural/Upsal/2008_5/index.htm
6. Міхальова К.В. Науково-методичні засади сталого соціально-економічного розвитку України. *Інноваційна економіка*, 2013. № 11. С. 40-46.
7. Азріліян О.М., Калашнікова Є.В., Мещерякова О.В. Великий економічний словник: 22000 термінів: 4-те вид., перероб. та доп. М.: Інститут нової економіки, 1999. 1245 с.
8. Ареф'єва О.В. Оцінка рівня економічної стійкості підприємств сфери послуг. *Актуальні проблеми економіки*, 2006. № 6. С.106.
9. Новицька С.С. Економічна стійкість підприємства зв'язку: конспект лекцій. Одеса: ОНАЗ, 2015. 72 с.
10. Цямрюк Ю.С. Зміст економічної стійкості підприємства та методи її аналізу: матеріали конф. *Державний університет інформатики і штучного інтелекту*. Київ., 2009. С. 72-74
11. Шегда А.В., Литвиненко Т.М., Нахаба М.П. Економіка підприємства: навч. посіб. К.:Знання, 2007. 112 с.
12. Ареф'єва О.В. Економічна стійкість підприємства: сутність, складові та заходи з її забезпечення. *Актуальні проблеми економіки*, 2008. № 8 (86). С. 83-90.
13. Поліщук О. А. Теоретико-методологічні основи оцінки економічної стійкості сільськогосподарських підприємств. *Економіка: проблеми теорії та практики*: зб. наук. пр. Дніпропетровськ: ДНУ, 2007. № 225. Т.2. С. 367-374.
14. Завадський Й.С. Менеджмент: навч. посіб. 3-тє вид., доп. К.: Вид. Європейського університету, 2001. 542 с

15. Савицька Г.В. Економічний аналіз діяльності підприємства. – К.: Знання, 2005. – 662 с
16. Школьник І.О. Фінансовий аналіз: навч. посіб. Київ : Центр учбової літератури, 2016. 368 с.
17. Приймак С.В. Фінансовий аналіз. Практикум: навч. посіб. Львів, 2021. 264 с.
18. Подольська В.О. Фінансовий аналіз: навч. посібник. Київ: ЦУЛ, 2007. 488с.
19. Партин Г.О. Особливості впливу основних чинників на фінансову стійкість підприємства в умовах фінансово-економічної кризи: зб. наук.-техн. пр. Національного лісотехнічного університету України, 2010. №10. С.276-279.
20. Мисак Н.В., Яценко О.І. Стратегічні аспекти досягнення стратегічної стійкості підприємства. *Науковий вісник*, 2005. №15.5. С. 385-389
21. Кондратенко Н. О. Фінансовий аналіз: конспект лекцій. Харків: ХНУМГ ім. Бекетова, 2020. 166 с.
22. Цал-Цалко Ю. С. Фінансовий аналіз: підручник. Київ: ЦУЛ, 2016. 566 с.
23. Інформаційна база даних емітентів. URL: <https://smida.gov.ua/db/prof/05391057> (дата звернення: 05.06. 2023)
24. Офіційний сайт ПрАТ «Оболонь» URL: <https://obolon.ua/ua> (дата звернення: 05.06. 2023)
25. Петрашко Л., Мартинюк О. Європейські бізнес-практики корпоративної соціальної відповідальності: практикум. К.: КНЕУ, 2019. С 239. URL:https://unba.org.ua/assets/uploads/2ccde17614fe1331c691_file.pdf (дата звернення: 06.06.2023)
26. Савінська Е.С. Ризики та стійкість підприємства, СПб.: Вид-во СПбГУЕФ, 1999. 99 с.
27. Корецький М.Х., Дацій О.І., Дегтяр А.О. Стратегічне управління: навч. посіб. К.: ЦУЛ, 2007. 240 с.
28. Офіційний сайт ПрАТ «Оболонь». Новини. URL: <https://obolon.ua/ua/press/news> (дата звернення: 07.06. 2023)
29. Малярець Л. М., Сабадаш Л. О. Оцінювання економічної стійкості промислового підприємства в сучасних умовах. *Вісник Одеського національного університету*, 2019. Том. 24. Випуск 3 (№76). С. 113-119.

30. Сабадаш Л.О. Оцінювання факторів впливу на економічну стійкість підприємства у кризових умовах. *Інноваційна економіка. Науково-виробничий журнал*, 2020. №1-2 (82). С. 117-124

31. Сокольстка Р.Б., Зелікман В.Д., Акімова Т.В. Фінансовий аналіз: навч. посіб. Частина І. Аналіз фінансової звітності. Дніпропетровськ: НМетАУ, 2015. 92 с.

32. Про затвердження Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності»: Закон України від 07.02.2013 № 73. URL:<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0336-13#Text> (дата звернення: 08.04.2023)

33. Річна інформація емітента цінних паперів за 2019 р. URL: <https://obolon.ua/files/shareholders/58ee08c3241d7c5133ea6704f6d10882.pdf> (дата звернення: 09.06.2023)

34. Річна інформація емітента цінних паперів за 2020 р. URL: <https://obolon.ua/files/shareholders/379a0cab5dab407e92ebc5ead8be2d5b.pdf> (дата звернення: 09.06.2023)

35. Річна інформація емітента цінних паперів за 2021 р. URL: <https://obolon.ua/files/shareholders/f375427a6d0180174b9406bbc30244b8.pdf> (дата звернення: 10.06.2023)

36. Річна інформація емітента цінних паперів за 2022 р. URL: <https://obolon.ua/files/shareholders/e5d0888d40ccf4afffe5696d555a6556.pdf> (дата звернення: 10.06.2023)

37. Газуда М.В., Індус К.П., Лалакулич М.Ю. Детермінанти формування і удосконалення системи управління фінансовим потенціалом України. Ужгород: Вид. ФОП Сабов А.М., 2017. С. 220.

38. Melnyk, L., Karintseva, O., Kubatko, O., Derev'yanko, Y., & Matsenko, O. (2022). Restructuring of socio-economic systems as a component of the formation of the digital economy in Ukraine. *Mechanism of Economic Regulation*, (1-2(95-96), 7-13. <https://doi.org/10.32782/mer.2022.95-96.01>. URL: <https://essuir.sumdu.edu.ua/handle/123456789/91525>

39. Derev'yanko, Y., Lukash, O., Shkarupa, O., Melnyk, V., & Simonova, M. (2020). Greening Economy vs Greening Business: Performance Indicators, Driving Factors and Trends. *International Journal of Global Environmental Issues*, 19(1/2/3), 217–230. <https://doi.org/10.1504/IJGENVI.2020.10037584>

40. Kozlov, D., Derev'yanko, Y., Piven, V., Melnyk, L., & Kubatko, O. (2021). The Financial State of Local Communities: A Comparative Research of Ukraine and

the Czech Republic. *Economics and Business*, 35(1), 165–173.
<https://doi.org/https://doi.org/10.2478/eb-2021-0011>

41. Lukash, O. A., Derev`yanko, Y. M., Kozlov, D. V., Mukorez, A. I. Regional Economic Development in The Context of the COVID-19 Pandemic and the Economic Crisis // Mechanism of Economic Regulation. 2021. № 1. P. 99-107. DOI: <https://doi.org/10.21272/mer.2021.91.08>. URL: <https://essuir.sumdu.edu.ua/handle/123456789/84026>

42. Derev`yanko, Y., Lukash, O., Litsman, M., & Svitlychna, A. (2020). The State and Trends of Enterprises Efficiency on the Basis of Modern Indicators. *Mechanism of Economic Regulation*, 87(1), 106–115. <https://doi.org/https://doi.org/10.21272/mer.2020.87.09>

43. Derev`yanko, Y., Lukash, O., & Kyrychenko, O. (2018). Modern Approaches to the Hysteresis Analysis in Economic Systems and EU experience. *Mechanism of Economic Regulation*, 79(1), 45–52. <https://doi.org/https://doi.org/10.21272/mer.2018.79.03>

44. Derev`yanko, Y., Lukash, O., & Marchenko, T. (2016). Companies' Innovative Development Trends in the Green Economy. *Механізм Регулювання Економіки*, 74(4), 77–85. <http://essuir.sumdu.edu.ua/handle/123456789/66416>

45. Дерев`янко, Ю. М., Мельник, Л. Г., & Лукаш, О. А. (2015). Інтрапренерство: особливості застосування у підприємницькій діяльності. *Механізм Регулювання Економіки*, 70(4), 88–96. https://mer.fem.sumdu.edu.ua/?cmd=view_article&article_id=428&issue_id=27

46. Дерев`янко, Ю. М., Мельник, Л. Г., & Кубатко, О. В. (2014). Соціальна та солідарна економіка: поняття та сутність, досвід та перспективи. *Механізм Регулювання Економіки*, 65(3), 89–98. https://mer.fem.sumdu.edu.ua/?cmd=view_article&article_id=346&issue_id=22

47. Економіка розвитку: європейський досвід упровадження досягнень Industries 3.0, 4.0 та 5.0. : навч. посіб. / за ред. Л. Г. Мельника, Ю. М. Завдов`євої. Суми : Університетська книга, 2022. 608 с. <https://essuir.sumdu.edu.ua/handle/123456789/91525>

48. Лукаш, О. А., Дерев`янко, Ю. М., Васильєва, Т. А., Танащук, М. С. Формування конкурентного середовища у освітньому просторі: роль освітніх провайдерів. *Механізм регулювання економіки*. 2022. 3-4 (97-98). С. 29–37. <https://doi.org/10.32782/mer.2022.97-98.08>. URL: <https://essuir.sumdu.edu.ua/handle/123456789/89627>

49. Васильєва Т.А., Дерев'янку Ю.М., Лукаш О.А., Матющенко М.М. Освітня екосистема як сучасна модель удосконалення взаємовідносин у системі “освіта” – “ринок праці”. Вісник СумДУ. Серія Економіка. 2022. 4. С. 205-212. DOI: 10.21272/1817-9215.2022.4-21. URL: <https://essuir.sumdu.edu.ua/handle/123456789/90689>

50. Вороненко В. І. Обґрунтування напрямів розвитку сонячної енергетики для України // Енергоефективність та відновлювальна енергетика в Україні: проблеми управління / за заг. ред. д-ра екон. наук, проф. І. М. Сотник. – Суми : ПФ «Видавництво “Університетська книга”», 2019. – С. 72-85. – Режим доступу: <https://essuir.sumdu.edu.ua/handle/123456789/80025>

51. Вороненко В.И., Бурлакова И.М.. Эфффекты от использования энергетических природных ресурсов в странах Европейского союза и Украине. Економіка та держава. 2018. № 7. С. 61-66. <https://essuir.sumdu.edu.ua/handle/123456789/70636>

52. Вороненко В.И., Горобченко Д.В. Теоретические модели анализа эколого-экономического развития. Економічний простір: Збірник наукових праць. 2020. № 157. С. 65-68. <https://essuir.sumdu.edu.ua/handle/123456789/83711>

53. Вороненко В.І., Гриценко П.В., Омеляненко В.А. Визначення індикаторів та рівнів регуляторної ефективності податкових інструментів на національному та світовому рівнях. Проблеми та перспективи забезпечення макроекономічної стабільності : монографія / за ред. С. В. Леонова і М. М. Бричко. Суми : Сумський державний університет, 2022. С. 65-75. <https://essuir.sumdu.edu.ua/handle/123456789/90488>

54. Вороненко В.І., Кубатко О.В., Ковальов Б.Л., Гриценко П.В., Омеляненко В.А. Динаміка цифрової трансформації соціально-економічних та екологічних систем. Агросвіт. 2022. № 15-16. С. 15-22. <https://essuir.sumdu.edu.ua/handle/123456789/89229>

55. Гриценко П., Коваленко Є., Вороненко В., Смакоуз А., Степаненко Є. Аналіз дефініції «зміни» як економічної категорії. Механізм регулювання економіки, (1 (91), 92-98. URL: <https://doi.org/10.21272/mer.2021.91.07>

56. Дяченко, А. В., Карінцева, О. І., Тарасенко, С. В., Харченко, М. О., Мазін, Ю. О., Кисильова, К. С. Формування інноваційного інструментарію економічної політики в умовах розвитку світової економічної кризи 2019- 2020 рр. в Україні // Механізм регулювання економіки. 2021. № 3. С. 21-40. DOI: <https://doi.org/10.21272/mer.2021.93.02> <https://essuir.sumdu.edu.ua/handle/123456789/85737>

57. Економіка і бізнес : підручник / за ред. Л. Г. Мельника, О. І. Карінцевої. Суми : Університетська книга, 2021. 316 с. <https://essuir.sumdu.edu.ua/handle/123456789/83721>

58. Економіка та бізнес-інновації: підручник / за ред. д.е.н., проф. Л. Г. Мельника, д.е.н., проф. О. І. Карінцевої. – Суми : Університетська книга, 2023. – 702 с. <https://essuir.sumdu.edu.ua/handle/123456789/91523>

59. Карінцева, О. І., Харченко, М. О., Пономарьова, Г. С. Підвищення ефективності бізнес-процесів на виробничому підприємстві // Механізм регулювання економіки. 2020. № 4. С. 58-69. <https://essuir.sumdu.edu.ua/handle/123456789/83754>

60. Мельник Л. (2021) Сучасні тренди економічного розвитку: Досвід ЄС та практика України: підручник / за ред. Л. Г. Мельника. Суми: ПФ «Видавництво “Університетська книга”», 2021. 432 с. <https://essuir.sumdu.edu.ua/handle/123456789/89235>

61. Мельник Л. Г., Маценко О. М., Дериколенко О. М., Кириленко М. В., Стародуб І. А. Економіка підприємств, територій та макроекономічних систем в умовах цифрових трансформацій: від стабільності й лінійного мислення до антикрихкості та нелінійного, інноваційного мислення // Механізм регулювання економіки. 2021. № 3. С. 67-78. DOI: <https://doi.org/10.21272/mer.2021.93.06> <https://essuir.sumdu.edu.ua/handle/123456789/87532>

62. Мельник, Л. (2022). Росія – країна, побудована на порушенні божих заповідей: погляд економіста . Механізм регулювання економіки, (3-4(97-98), 141-150. <https://doi.org/10.32782/mer.2022.97-98.10> <https://essuir.sumdu.edu.ua/handle/123456789/90536>

63. Мельник, Л., Ковальов, Б. (2020). Проривні технології в економіці і бізнесі (Досвід ЄС та практика України у світлі III, IV, і V промислових революцій. Сумський державний університет, с. 180. <https://essuir.sumdu.edu.ua/handle/123456789/79621>

64. Ніколаєв С.О., Вороненко В.І., Ковальов Б.Л., Гриценко П.В., Одеволе О.О. Блокчейн як фактор цифрової трансформації економіки України. Вісник Сумського державного університету. Серія «Економіка». 2021. №2. С. 16-23. <https://essuir.sumdu.edu.ua/handle/123456789/85043>

65. Омеляненко В.А., Литвиненко С.М., Вороненко В.І. Аналіз потенціалу конвергенції біо- та нанотехнологій в космічній галузі (національний та міжнародний аспект). Інновації і трансфер технологій: методи, моделі та механізми управління: колективна монографія / за ред. д.е.н. В.А. Омеляненка.

Суми: Інститут стратегій інноваційного розвитку і трансферу знань, 2023. С. 284-296.

66. Сотник І. (2018) Підприємництво, торгівля та біржова діяльність / І. Сотник, Л. Таранюк. – Суми: Університетська книга, 2018. – 572 с. <https://essuir.sumdu.edu.ua/handle/123456789/80114>

67. Сучасні тренди економічного розвитку. Книга 1: Трансформації економічних систем: досвід ЄС в реалізації Industries 3.0, 4.0, 5.0: навчальний посібник / за ред. Л. Г. Мельника. Суми: Університетська книга, 2022. 608 с. <https://essuir.sumdu.edu.ua/handle/123456789/91526>

68. Сучасні тренди економічного розвитку. Книга 2: Кращі практики ЄС для сестейнового розвитку : навч. посіб. / за ред. Л. Г. Мельника, Ю. М. Завдов'євої. Суми : Університетська книга, 2022. 608 с. <https://essuir.sumdu.edu.ua/handle/123456789/91527>

69. Babenko V., Matsenko O., Voronenko V., Nikolaiev S., Kazak D. Economic prospects for cooperation the European Union and Ukraine in the use of blockchain technologies. The Journal of V. N. Karazin Kharkiv National University. Series: International Relations. Economics. Country Studies. Tourism. 2020. № 12. С. 8-17. <https://essuir.sumdu.edu.ua/handle/123456789/83746>

70. Hrytsenko P., Voronenko V., Kovalenko Ye., Kurman T., Omelianenko V. Assessment of the development of innovation activities in the regions: Case of Ukraine. Problems and Perspectives in Management. 2021. 19(4). P. 77-88. <https://essuir.sumdu.edu.ua/handle/123456789/85729> (SCOPUS)

71. Hrytsenko, P.V., Kovalenko, Y.V., Voronenko, V.I., Smakouz, A.M., Stepanenko, Y.S. Analysis of the Definition of “Change” as an Economic Category. Mechanism of Economic Regulation. 2021. № 1. С. 92-98. <https://essuir.sumdu.edu.ua/handle/123456789/84025>

72. Ji, Z., & Sotnyk, I. (2023). Economic analysis of energy efficiency of China's and India's national economies. Mechanism of an Economic Regulation, (1(99), 11-16. <https://doi.org/10.32782/mer.2023.99.02>
<https://essuir.sumdu.edu.ua/handle/123456789/91221>

73. Jianming Mu, Goncharenko O. S., Chortok Yu. V., Yaremenko A. H. Peculiarities of Formation of the Region's Logistics Infrastructure on the Basis of Eco-Innovations Within the Framework of Stakeholders' Partnership in the Enterprise-Region-State System // Mechanism of Economic Regulation. 2021. № 4. P. 22-29. DOI: <https://doi.org/10.21272/mer.2021.94.03>
<https://essuir.sumdu.edu.ua/handle/123456789/87514>

74. Karintseva O. I., Yevdokymov A. V., Yevdokymova A. V., Kharchenko M. O., Dron V. V. Designing the Information Educational Environment of the Studying Course for the Educational Process Management Using Cloud Services. *Механізм регулювання економіки*. 2020. № 3. С. 87-97. DOI: <https://doi.org/10.21272/mer.2020.89.07>

75. Kovalov, B., Karintseva, O., Kharchenko, M., Khymchenko, Y., & Tarasov, V. (2023). Methods of evaluating digitization and digital transformation of business and economy: the experience of OECD and EU countries. *Економіка розвитку систем*, 5(1), 18-25. <https://doi.org/10.32782/2707-8019/2023-1-3> <https://essuir.sumdu.edu.ua/handle/123456789/91585>

76. Kubatko, O. V., Kubatko, O. V., Sachnenko, T. I., Oluwaseun, O. O. Organization of Business Activities with Account to Environmental and Economic Aspects // *Mechanism of Economic Regulation*. 2021. № 2. P. 76-85. DOI: <https://doi.org/10.21272/mer.2021.92.08> <https://essuir.sumdu.edu.ua/handle/123456789/85180>

77. Kubatko, O., Merritt, R., Duane, S., & Piven, V. (2023). The impact of the COVID-19 pandemic on global food system resilience. *Mechanism of an Economic Regulation*, (1(99)), 144-148. <https://doi.org/10.32782/mer.2023.99.22> <https://essuir.sumdu.edu.ua/handle/123456789/91371>

78. Melnyk, L. Hr., Shaulska, L. V., Mazin, Yu. O., Matsenko, O. I., Piven, V. S., Konoplov, V. V. Modern Trends in the Production of Renewable Energy: the Cost Benefit Approach // *Mechanism of Economic Regulation*. 2021. № 1. P. 5-16. DOI: <https://doi.org/10.21272/mer.2021.91.01> <https://essuir.sumdu.edu.ua/handle/123456789/83761>

79. Melnyk, L., Kovalov, B., Mykahilov, S., Mykhailov, S., Skrypka, Y., & Starodub, I. (2022). Dynamics of reproduction of economic systems in the transition to digital economy – in the light of synergetic theory of development*. *Mechanism of an Economic Regulation*, (3-4(97-98)), 7-14. <https://doi.org/10.32782/mer.2022.97-98.01> <https://essuir.sumdu.edu.ua/handle/123456789/90520>

80. Melnyk, L., Matsenko, O., Kalinichenko, L., Holub, A., & Sotnyk, I. (2023). Instruments for ensuring the phase transition of economic systems to management based on Industries 3.0, 4.0, 5.0. *Mechanism of an Economic Regulation*, (1(99)), 34-40. <https://doi.org/10.32782/mer.2023.99.06> <https://essuir.sumdu.edu.ua/handle/123456789/91226>

81. Nesterenko V., Dolhosheieva O., Kirilieva A., Voronenko V., Hrytsenko P. «Green» vector of the economic development of the country. *Mechanism of*

Economic Regulation. 2021. № 3. C. 82-90.
<https://essuir.sumdu.edu.ua/handle/123456789/87533>

82. Nikulina, M., Sotnyk, I., Derykolenko, O., & Starodub, I. (2022). Unemployment in Ukraine's economy: COVID-19, war and digitalization. Mechanism of an Economic Regulation, (1-2(95-96), 25-32.
<https://doi.org/10.32782/mer.2022.95-96.04>
<https://essuir.sumdu.edu.ua/handle/123456789/89630>

83. Omelyanenko V., Pidorychev I., Voronenko V., Andrusiak N., Omelianenko O., Fyliuk H., Matkovskiy P., Kosmidailo I. Information & Analytical Support of Innovation Processes Management Efficiency Estimations at the Regional Level. International Journal of Computer Science and Network Security. 2022. Vol. 22, No. 6. P. 400-407. <https://essuir.sumdu.edu.ua/handle/123456789/89615>

84. Sotnyk I. M., Nahornyi M. V., Maslii M. Yu., Nikulina M. P., Yehorov Y. V. Problems of Unemployment in Ukraine Under the COVID-19 Pandemic // Mechanism of Economic Regulation. 2021. № 3. P. 88-96. DOI: <https://doi.org/10.21272/mer.2021.93.08>
<https://essuir.sumdu.edu.ua/handle/123456789/87534>

85. Sotnyk, I. M., Matsenko, O. M., Popov, V. S., Martymianov, A. S. Ensuring the Economic Competitiveness of Small Green Energy Projects // Mechanism of Economic Regulation. 2021. № 1. P. 28-40. DOI: <https://doi.org/10.21272/mer.2021.91.03>
<https://essuir.sumdu.edu.ua/handle/123456789/84021>

86. Tambovceva, T. T., Melnyk, L. Hr., Dehtyarova, I. B., Nikolaev, S. O. Circular Economy: Tendencies and Development Perspectives // Mechanism of Economic Regulation. 2021. № 2. P. 33-42. DOI: <https://doi.org/10.21272/mer.2021.92.04>
<https://essuir.sumdu.edu.ua/handle/123456789/85156>

87. Voronenko V., Horobchenko D. Approaches to the Formation of a Theoretical Model for the Analysis of Environmental and Economic Development. Journal of Environmental Management and Tourism. Craiova: ASERS Publishing, 2018. Vol. 9, Issue Number 5(29). P. 1108-1119.
<https://essuir.sumdu.edu.ua/handle/123456789/77227>

ДОДАТКИ

ДОДАТОК А

Таблиця А.1 - Методика розрахунку абсолютних показників фінансової стійкості підприємства

№	Показник	Алгоритм розрахунку за балансом
1	Наявність власного оборотного капіталу для формування запасів (<i>H1</i>)	$H1 = \text{ряд } 1495 - \text{ряд } 1095$
2	Наявність власного оборотного капіталу, довгострокових кредитів та позик для формування запасів (<i>H2</i>)	$H2 = H1 + \text{ряд } 1595 + \text{ряд } 1665$
3	Наявність власного оборотного капіталу, довгострокових, короткострокових кредитів та позик для формування запасів (<i>H3</i>)	$H3 = H2 + 1600$
4	Запаси і поточні біологічні активи (<i>H4</i>)	$H4 = \text{ряд } 1100 + \text{ряд } 1110$
5	Надлишок (+), нестача (-) власних оборотних коштів для формування запасів (<i>E1</i>)	$E1 = H1 - H4$
6	Надлишок (+), нестача (-) власних оборотних коштів і довгострокових кредитів банків для формування запасів (<i>E2</i>)	$E2 = H2 - H4$
7	Надлишок (+), нестача (-) загальної величини джерел формування запасів (<i>E3</i>)	$E3 = H3 - H4$
8	Запас стійкості фінансового стану, днів (<i>ЗС</i>)	$ЗС = E3 * 360 / В$ (де В - ряд 2000)
9	Надлишок (+), нестача (-) джерел фінансування на 1 грн. запасів, грн (<i>Д</i>)	$Д = E3 / H4$
10	Тип фінансової стійкості	Абсолютний/нормальний/ передкризовий/кризовий

Таблиця Б.1 - Методика розрахунку відносних показників фінансової стійкості підприємства

Показник	Джерело інформації, Ф№1-к	Рекомендоване значення
Коефіцієнт фінансової автономії	$p.380/p.640$	$\geq 0,5$, збільш.
Коефіцієнт фінансової залежності	$p.640/p.380$	≤ 2 , зменш.
Коефіцієнт фінансового ризику	$(p.640-p.380)/p.380$	$\geq 0,5$, критичне - 1
Коефіцієнт маневреності власного капіталу	$(p.380-p.080)/p.380$	> 0 , збільш.
Коефіцієнт структури покриття довгострокових вкладень	$p.480/p.080$	-
Коефіцієнт довгострокового залучення коштів	$p.480/(p.380+p.480)$	0,4
Коефіцієнт фінансової незалежності капіталізованих джерел	$p.380/(p.380+p.480)$	0,6